

ÇALIŞMA ORTAMI

İki Ayda Bir Çıkar / Sayı : 138

Ocak - Şubat 2015

- Eğitimin Zulmü Altındaki Çocuklar...
- Toplum Hekimliğine Gönül Verenler-17 :
Zonguldak Gerçekleri Sabire ve Hulusi Dosdoğru
- İşyeri Yatay Kayar Kapıları, Yürüyüş Yolları ve İş Güvenliği
- Az Zamanda Çok İşler Yaptı :
Laik Hukukun Mimarı Mahmut Esat Bozkurt
- Sağlıklı Yaşam Arayışı
- O Bizlerden Biri : "Unutulmuş Kurtarıcı" Philipp Schwartz (1894-1978)
- İş Sağlığında Dört Yönetmelik ve İşyerinde Doktor
- İş Hukuku
- İki Dakika Düşün: Tehlikeyi Tanıyalım :
Çekilebilir Makaslı Platform'da Çalışma

Bu bir HAKEMLİ dergidir.

*Çalışan Çocuklara "Vefa Borcu"nuzu
Ödemek İster misiniz?*

www.fisek.org.tr

*Fisek Enstitüsü'nün 33. Yılı
Çalışma Ortamı'nın 23. Yılı*

Eğitimin Zulmü Altındaki Çocuklar...

Taner AKPINAR *

Çocuk haber bölümünde, bu defa, haberler Türkiye'den, eğitim sisteminde olan bitenlerden... Öyle şeyler oluyor ki, kayıtsız kalamadık ve bir an savaşların zulmü altındaki çocukların hikayelerinden, Türkiye'deki eğitim sisteminin zulmü altındaki çocukların hikayelerine kulak verdik...

Yaratılmak istenilen toplumsal düzenin inşasında eğitim temel bir araçtır. Eğitim nihai bir amaç değil, toplumu oluşturan bireyleri belli bir biçime sokma ve onlara bir bilinç aşılamanın ya da onları bilinçsiz kılmanın başlıca aracıdır. Bu bağlamda, eğitim, aslında, karşıt iki temel sonuçtan birini elde etmek üzere kurgulanmaktadır. Eleştirel düşünen ve sorgulayan bireyler mi, yoksa düşünmeyi devlet büyüklerine bırakarak bundan muaf tutulup itaatkar davranışın yerleştiği bireyler mi? İkinci sonucun elde edilmesi amacı ön plana geçtiğinde, dinin de bu amaç uğruna kullanılmasından ve sömürülmesinden geri durulmamaktadır.

Toplumun geniş kesimlerinin egemen sınıfların çıkarına tabi kılınması için din aracılığıyla muhafazakar bir toplum yaratma çabası tarihsel geçmişi olan bir yöntemdir. Fransa'da, işçi sınıfının kapitalizme karşı dinmek bilmeyen isyanı karşısında III. Napolyon tarafından görevlendirilen Le Play, bütün Avrupa ülkelerini dolaşarak, işçi aileleri üzerine yaptığı araştırmalar sonucunda, çareyi toplumun dinsel temelde yeniden örgütlenmesinde görmüştür. İronik olan ise, maden ve metalurji mühendisi olup ateist bir yaşam süren Le Play'in, bu araştırmalarının sonucunda, sosyolog olarak anılmaya ve dindar bir yaşam sürmeye başlamış olmasıdır.

Türkiye'de de bu yol, tarihsel olarak, egemen sınıfların toplumu pasifileştirmek için başvurduğu başlıca yöntemlerden biridir. Bu sürecin başlangıcı, Köy Enstitülerinin kapatılmasına kadar geri gider. Bu dönemden başlayarak, egemenler, toplumun geniş kesimlerinin dünyevi sorunlarına yakın ilgi göstermese de, büyük bir iyi kalplilik örneği göstererek uhrevi sorunlarıyla her dönem yakından alakadar olmuşlardır. Bu alaka belli dönemlerde, çok daha yoğunlaşmakta ve belirgin bir hal almaktadır. Örneğin, 1980 askeri darbesinin ardından hazırlanan Milli Kültür Raporu, toplumun uhrevi sorunlarıyla ne kadar yakından ilgilenildiğinin en güzel örneklerinden

biridir. Raporda bu konuda şunlar yer almaktadır:

Ana okuluna giden ve çocuk yetiştirme yuvalarındaki çocuklar için bir din ve ahlak eğitimi programı hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. Çocuklara ailede ve anaokullarında dini gelenek ve göreneklerin neler olduğu anlatılmalıdır. (...) TRT dini günlerde özel yayınlar yapılmalı, ayrıca genel yayın akışında da dini içeriğe olabildiğince yer verilmelidir. (...) Çalışma barışının sağlanması bakımından bu husus (din eğitimi) da önem kazanmaktadır. Bu sebeple işyerleri ile fabrikalarda ve büyük sanayi merkezlerinde işçilerin dini ihtiyaçları göz önünde bulundurulabilir ve vasıtalar hazırlanabilir. (...) Türk Silahlı Kuvvetlerinin bünyesinde zaten yürütülmekte olan din eğitimi ve öğretiminin yaygın ve tesirli şekilde verilmesi Türk milletinin bütünlüğünü sağlamak bakımından son derece önemlidir. Ayrıca yeni yapılan yerleşme merkezlerinde, sitelerde, toplu meskenlerin bulunduğu yerlerde, daha proje halinde iken camilere yer verilmeli, bunlar inşa edilmeden iskan izni verilmemelidir.⁽¹⁾ (DPT, 1983: 142-158).

Türkiye'de, eğitim sisteminde, iktidar tarafından uzunca bir zamandır kapsamlı değişiklikler yapılmaktadır. Bu değişikliklerin içeriğine yakından bakıldığında, yine uhrevi sorunların öncelikli olarak ele alındığı dikkat çekmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'na göre, yapılan değişiklikler, "eğitimin doğasında var olan değişim ve gelişime paralel olarak uygulamaya konulan yeniliklerden ibarettir".⁽²⁾ Bakanlığın bu açıklamasını, doğrudan kabul etmeyip, eğitimin eleştirel düşünme ve sorgulama işlevini kullanarak, eğitim sisteminde yapılanlara yakından baktığımızda, gerçeklik konusunda bambaşka bir kaniya varıyoruz.

İddia edildiği gibi, eğitimin doğası gereği yapılması gereken değişikliklerin, her şeyden önce, toplumsal bir ayıp olan şu sorunlara bir çözüm getirmesi beklenir:

-2011 yılı verilerine göre, 15 ve yukarı yaştaki, toplam 53 milyon 593 bin kişi olan kurumsal olmayan nüfus içerisinde 5 milyon 863 bin kişi okur-yazar değildir. Bunun 4 milyon 900 bin'i kadın, geri kalan 963 bin'i de erkektir.⁽³⁾

-Milli Eğitim Bakanlığı, kaynaklı bilgilere göre, halen okullarda birkaç yüzbin öğretmen açığı bulunmaktadır.

⁽⁴⁾ Bunun yanında, bazı okullarda -ki bunlar arasında kent merkezlerine çok yakın olanlar da vardır-, bir öğretmenin, tek başına, farklı sınıflara devam eden öğrencilere, aynı derslikte ve aynı anda eğitim vermeye çalıştığı gibi durumların da hala var olduğu görülmektedir. Öğrenciler, aynı derslikte bir arada oturtulmakta ve öğretmen

her ders saatinde ayrı bir sınıfa eğitim vermeye çalışmaktadır. Öğretmen bir sınıfta ders yaparken, diğer sınıflar, sessizce oturmakta ya da öğretmenin verdiği ödevi yapmaktadır.

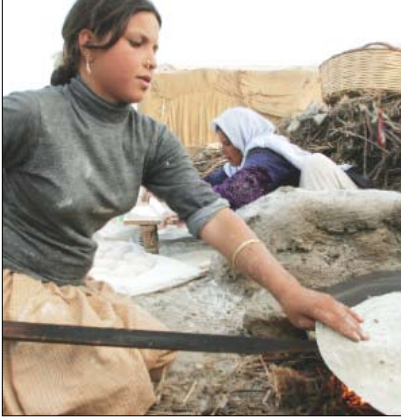

-Okula devam edemeyen çocukları konu alan UNICEF kaynaklı bir Rapor'a göre, kız çocukların, özellikle, ilköğretimden ortaöğretime geçişte, eğitim sisteminden çıktıkları belirgin bir şekilde görülmektedir. Hem kız hem de erkek çocuklar için eğitim sisteminden çıkışın en başta gelen nedeni yoksulluk iken, kız çocukları eğitim sisteminin dışına iten diğer bir neden de çocuk yaştaki evlilikler ve hamileliklerdir.⁽⁵⁾ Yoksulluk, çocukları eğitimden uzaklaştırarak çalışmaya zorlamaktadır. TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) verilerine göre, 6-17 yaş grubu arasındaki çocuk nüfusun (15 milyon 247 bin) % 5,9'u istihdamdadır. Çocuk işçilerin % 50,2'si okula devam etmemektedir.⁽⁶⁾ Hal böyle iken, iktidarın çok çocuk söylemine TÜİK'in demografik ve istatistiksel bir dayanak oluşturma çabası düşündürücüdür.⁽⁷⁾

Eğitim sisteminde yapılan işlere bakarak, bu sorunlarla ne kadar ilişkili olduğunu anlamaya çalışalım. Bu konudaki en yeni gelişmelerden biri, ilk ve ortaöğretime devam eden kız öğrencilere "isteğe bağlı olarak" türban giyinme serbestisi getirilmesidir. Bu yaştaki çocukların, böyle bir konuda, iradelerini ne kadar ortaya koyabilecekleri ve onların iradelerinin meselenin akıbeti konusunda ne derece belirleyici olabileceği, tartışmaya yer bırakmayacak kadar açıktır.

2012-2013 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulan 4+4+4 sistemi ile İmam Hatip Okulları yaygınlaştırılmış ve geline nokta ise, bu kez, öğrenciler, iradelerine yer bırakmaksızın, bu okullara yerleştirilmektedir. Gerçek sayı tam olarak bilinmemekle birlikte, istemedikleri halde, aralarında Müslüman olmayanların da bulunduğu öğrenciler imam hatip okullarına yerleştirilmiştir.

* Yrd.Doç.Dr. Akdeniz Üniversitesi İİBF Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü Öğretim Üyesi ve Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Eylem Merkezi Vakfı Gönüllüsü

Sultan (14) annesiyle ekmek pışırıyor.

Bazı öğrenciler de evlerinden çok uzak okullara yerleştirilmiştir. Milli Eğitim Bakanı, bu gibi durumların, çemberi geniş tutan densiz makinelerden kaynaklı olduğunu söylüyor!⁽⁸⁾ İmam Hatipler yaygınlaştırılırken, bu okullar için gerekli okul binaları, varolan kamu okulları dönüştürülerek sağlanmıştır.⁽⁹⁾

Yeni sistemin kamu okullarında bir kaos ortamı yaratmış olması nedeniyle, özel okullara talep artmış ve kamu okullarının içi boşalmaya başlamıştır.⁽¹⁰⁾ Bu durum, yoksul ailelerin çocuklarını imam hatip okulları ve meslek okulları arasında seçim yapmaya zorlamaktadır. Bu da, gelecek nesillerin toplumsal konumlarının bilgi, beceri ve yetenek temelinde nesnel ölçütlere göre değil, ait olunan sosyal sınıfa göre belirlendiği ve böylece eşitsizliğin mutlaklaştığı bir sonuç yaratmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı, ilköğretimden ortaöğretime geçişte sınav sistemini de yeniden değiştirerek 2013-2014 eğitim-öğretim yılından başlayarak TEOG (Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı) sınavını uygulamaya başlamıştır. Sınav sistemlerinin sıkça değiştirilmesi, öğrencilerin enerjilerini ve zamanlarını, derslerden çok yeni sınav sistemlerine adapte olmak için boşa harcamalarına yol açmaktadır. Bu tür sınavlarla, öğrenciler, sürekli ve kıyasıya bir rekabete sokularak, ağır bir psikolojik baskı altında tutulmaktadır.

Bu yazının hazırlandığı sıralarda, eğitim konusunda son derece ilginç tartışmalar gündemin baş sıralarında yer almaya devam ediyor. 2-6 Aralık 2014 tarihlerinde, Antalya'da toplanan 19. Milli Eğitim Şurası'nda, bir sendika, Eğitim Bir-Sen, karma (kızlı-erkekli) eğitimin kaldırılması yönündeki önerisi ile sansasyonel bir tartışmanın daha fitilini ateşlemiştir. Önerinin sahipleri, katıldıkları bir televizyon programında, önerilerini meşrulaştırmak için, karma eğitime son verilmesi durumunda, bunun başarının artması, okullarda şiddetin azalması ve devamsızlık oranlarında kayda değer bir düşüş olması gibi yararlı

sonuçlar doğuracağını ileri sürmektedir.

⁽¹¹⁾ Eğitim sisteminin yapısal sorunlarını iki farklı cinsiyetin birlikte eğitim almasına bağlamak ve çözüm olarak da karma eğitime son verilmesini önermek, aklımızla alay ediliyor olmasından öte bir anlam taşımamaktadır.

Eğitim sisteminde yapılan değişikliklere yakından bakıldığında bunların, varolan temel sorunların çözümünden epeyce uzakta olduğu görülmektedir. Eğitim sisteminde yapılan işler, muhafazakar ve itaatkar bir nesil yetiştirme gayretinde olunduğunun ayan beyan kanıtıdır. Zaten iktidar, amacının bu olduğunu, gizlemeden her ortamda açıkça dile getirmektedir.

Günümüz politik iktidarının devri saltanat dönemi de, egemenlerin toplumun maneviyatıyla çok yakından ilgi gösterdikleri bir dönemdir. Eğitim sistemi de, bu ilgi doğrultusunda, köklü bir şekilde dönüştürülerek yeniden yapılandırılmaktadır. Bununla birlikte, nihai amaç, muhafazakar ve itaatkar gelecek nesillerin oluşturduğu bir toplumsal düzen inşa etmenin kendisi değildir. Nihai amaç, egemen düşüncenin ve bu düşüncenin yandaşlarının çıkarlarını en yüksek düzeyde gözetirken, toplumun geri kalanının buna rıza göstermesini kotarmaktır.

İki çocuk dinlenirken, İstanbul - Türkiye

Eğitim sisteminin, eleştirel düşünceden uzak, dogmatik ve ezber birtakım bilgilerden oluşan içeriği, toplumun diğer kesimlerinin, egemenlerin çıkar ilişkilerini görme ve buna itiraz etme olasılığını ortadan kaldırmaktadır. Dahası, bu yolla, egemenlerin çıkar ilişkileri üzerine kurulu düzenin, toplumun bütün kesimleri için en iyi ve en ideal düzen olduğu yanılsamasının genel kabul görmesi sağlanmaktadır. Örneğin, günümüz üniversitelerinde okutulan iktisat derslerinde, egemen düşüncenin (neo-liberalizm) kendisi, iktisat biliminin de kendisi olarak empoze edilmekte ve son tahlilde, öğrenciler, diğer bakış açılarından haberdar bile edilmeden, egemen düşüncenin birer pratisyeni olarak yetiştirilmektedir.

Eğitim politikaları belirlenirken, çocuklar birey değil, yerleşik toplumsal anlayışa uygun olarak, "çocuk" yani bütünüyle pasif bir konuma konulmakta

Gezici-geçici tarım işçisi kız çocuklar tarladan çadırlarına dönüyor, Adana-Türkiye.

ve onlardan yalnızca, onlar adına belirlenip karar verilen uygulamalara tabi olmaları beklenmektedir. Eğitim sisteminde yapılması planlanan değişikliklerin hiçbirisi çocuklar üzerinde yapılan bilimsel araştırma bulguları esas alınarak gündeme getirilmiş değildir.

Eğitim sistemi, her düzeyde yeniden dizayn edilmektedir. Onlara göre, çağın gereklerine uydurulmaktadır. Bize göre ise, çağın egemenlerinin çıkarlarının gereklerine uydurulmakta ve çocuklar araçsallaştırılmaktadır. Hal böyle iken, buna karşı ortaya konulacak toplumsal çözümler bağlamında, eğitim sisteminin verili halinden olan beklentilerin en aza indirilmesi ve dahası eğitim sistemiyle araya mesafe koyulması gerekmektedir. Çözüm tartışmalarının eğitim sisteminin dışında ama onu da içerecek ve dönüştürecek bir düzlemde yürütülmesi bir zorunluluk halini almıştır. Eğitim şart klışesi anlamını yitirmiş ve eğitimin geri kazanılıp önce onun yeniden biçimlendirilmesi öncelikli hale gelmiştir.

Dipnotlar

(1) DPT-Devlet Planlama Teşkilatı (1983), Milli Kültür: Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara, s. 142-158.

(2) <http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2013/bigb/tegitimdenoogretimegecis/sunum.pdf>

(3) www.tuik.gov.tr/IcerikGetir.do?istab_id=25, s. 25.

(4) <http://www.memurlar.net/haber/474327/>

(5) UNICEF (2012), Okul Dışındaki Çocuklar Küresel Girişimi Türkiye Ülke Raporu, <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/turkey-oosci-report-2012-tk.pdf>

(6) <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBul-tenleri.do?id=13659>

(7) <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBul-tenleri.do?id=13488>

(8) <http://www.hurriyet.com.tr/egitim/27139527.asp>

(9) <http://www.sendika.org/2014/04/444-yikiminin-resmi-sonuclari-sistem-imam-hatip-ve-ozel-okullara-calisiyor/>

(10) <http://www.sendika.org/2014/04/444-yikiminin-resmi-sonuclari-sistem-imam-hatip-ve-ozel-okullara-calisiyor/>

(11) <http://www.cnnturk.com/video/turkiye/basarinin-artmasi-icin-karma-egitim-kalkmali>

Zonguldak Gerçekleri Sabire ve Hulusi Dosdoğru

Görevlerini yapmaları için insanlara tanınan süre hep kısadır; bu süre içinde başarabildiklerin ile bir iz bırakabilirsen ne mutlu... Sabire ve Hulusi Dosdoğru çiftinin öyküsü bir kaç başlık altında toplanabilir:

- Toplum hekimliğine gönül verenler
- Az zamanda çok işler yaptı
- Dürüst ve namuslu olmanın bir bedeli vardır.
- İnsan olmak.

Öykümüz iki yıla sığdırılabilir. Ama hiç kuşkusuz yapılanların bir öncesi ve hazırlığı var.

Ama bu iki doktorun Zonguldak madenlerindeki vahşi sömürüyü ve insan yaşamına kayıtsızlığı sergiledikleri gazete yazıları **25 Temmuz 1945** ile **6 Kasım 1945** arası Tan Gazetesi'nde yayınlanmıştır. Kamuoyunun haberdar edilmesi ve duyarlılığın yükseltilmesi anlamında bu çok önemli bir adımdır. Hulusi Dosdoğru, "EKİ Genel Müdürlüğüne Cevap – 1" başlıklı yazısında bunu şu sözcüklerle açıklamaktadır : "Konumuz maden işçilerimizin, sosyal tıp açısından bugünkü yaşama düzeyini yansıtmaktır. Görevimiz gerçekleri olduğu gibi aktarmak, aksaklıkların düzeltilmesi için bilimsel akılcı yolda yılmadan yürümektir."

Bu yazıların zamanlaması, içlerinde geçen ve o gün Türkiye için yeni olan çağdaş kavramların yer alması da ayrıca üzerinde durulmaya değer.

Fotoğraf : Erol Çatma Arşivinden

ZAMANLAMA :

- İkinci Dünya Savaşı yeni bitmiştir.
- Etibank Ereğli Kömür İşletmeleri adlı kamu kuruluşu, madenleri "yabancı ve yerli sermayeden" devralalı beş yıl olmuştur.
- Zorla çalıştırmaya dayanan ikinci mükellefiyet dönemi sürmektedir.
- İşçi sigortaları henüz başlamamış; iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası uygulamasına geçilmemiştir.
- İşçilerin sendikalaşma (koalisyon) yasakları sürmektedir. 6 ay süren 1946 sendikacılığı deneyimi henüz yaşanmamıştır.
- Çok partili seçimler yapılmamıştır.

ÇAĞDAŞ KAVRAMLAR :

- Sosyal hekimlik
- Sosyal tıp
- Sosyal hijyen
- Endüstri hekimliği
- İşçi hekimliği uzmanlığı.

YAZARLARIN ÖZELLİKLERİ :

- Biri 4 yıllık, diğeri 5 yıllık doktordur.
- İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde okudukları dönem, üniversitenin en seçkin ve saygın dönemi olup, dünyaca ünlü "Almanca konuşan mülteci profesörler" tarafından eğitilmişlerdir.
- Sabire Dosdoğru mikrobiyoloji uzmanıdır. Bulaşıcı hastalıkların çok yaygın olması dolayısıyla toplumun en çok gereksinime duyduğu tıp dallarından biridir. Ama hiç para kazandırmaz. Hu-

M.Hulusi Dosdoğru

lusi Dosdoğru pratisyen hekimdir. Uzmanlık eğitimine ulaşmanın görece kolay olduğu bir dönemde farklı bir seçim yapmıştır. Dolayısıyla bunlar birer idealizm göstergesidir.

- Zonguldak'ta karşılaşmış ve tanışan bu karı-kocanın, ayrı ayrı Zonguldak'ta çalışmayı seçmeleri de, toplumsal içerikli seçimler yaptıklarının bir göstergesidir.
- M.Hulusi Dosdoğru EKİ Gelik Ocak Dispanseri'nde başlayan çalışmaları, baş mühendis mosityö Viroux'nun bilgilendirmesi, ocakları gezdirmesi ve verdiği kitap ve broşürlerle daha da geliştirmiştir. Üst yönetime sürekli olarak verdiği raporlar ve yaptığı başvurular, EKİ'de huzursuzluk yaratmış ve sonunda doktoru, önce merkez polikliniğine ve sonra da hastaneye kaydırmışlardır.

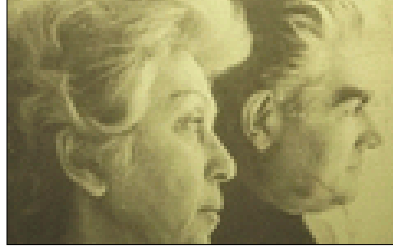
YAZI LİSTESİ :

Maden işçilerimizde bulaşıcı hastalıklar meselesi	12 Eylül 1945
Yeraltı işçileri	14 Eylül 1945
Maden işçilerimize kan nakli meselesi	21 Eylül 1945
Maden işçilerimizin kan gruplarının tayini meselesi	22 Eylül 1945
Maden işçimizin bugünkü yaşamı-1	27 Ağustos 1945
Maden işçimizin bugünkü yaşamı - 2	Eylül 1945
Yeraltı işçisinin sağlığı, tozlu akciğer ve verem	25 Temmuz 1945
Yeraltı işçisinin sağlığı nasıl korunur	26 Temmuz 1945
EKİ Genel Müdürlüğüne Cevap - 1	1 Ekim 1945
EKİ Genel Müdürlüğüne Cevap - 2	2 Ekim 1945
EKİ Genel Müdürlüğüne Cevap - 3	3 Ekim 1945
Sosyal hijyen bakımından ocak içi kazaları	12 Ekim 1945
Kömür havzasının psikolojik durumu	25 Ekim 1945
EKİ Kömür havzasında içki sorunu	1 Kasım 1945
ZonguldakAmele Birliği Yardım Sandıkları	6 Kasım 1945

YAZI İÇERİKLERİ :

İlk gazete yazısına Hulusi Dosdoğru şöyle başlıyor : “Kalın bir toz bulutu, küf ve nem içinde sürekli çalışma zorunluluğu maden işçisinin akciğerlerini tıkayıp bozmaktadır. (...) Ocaklarda insan sağlığının temel taşlarından ikisi, güneş ve temiz hava yoktur. (...) Maden ocaklarında çeşitli işlerde çalışan işçiler arasında en yoğun toz yutan LAĞAMCI denilen, dinamitle kömür damarlarını meydana çıkarmakla görevli işçilerdir. (...) 45 günlük münavebe bunlar için bahis konusu olamaz. (...) Ne yazık ki, bizde ocaklar Nuhu-Nebiden kalma usullerle çalıştırıldığından, ocak içi sağlık koşulları hiç hesaba katılmamaktadır. Yıllarını ocak içlerinde çalışmakla tüketmiş eski lağamcı ve kazmacılarımıza bile, röntgen filmi kılığı bahane edilerek, radyolojik kontrol yapılmamaktadır. Günümüzde ancak, hastalıkları son hadde varmış, randımanı sifıra düşmüş, tıknafeslikten kımıldayamaz hale gelmiş olanlar, o da müracaat ettikleri takdirde bakılıp, heyete sokularak çalışma zorunluluğundan çürüğe çıkarılmaktadır. Bu yüzden, toz hastalığının, maden işçimiz arasındaki miktarını bilmiyoruz”.

Hulusi Dosdoğru, ülkemizde yıllar sonra (Dünya Sağlık Örgütü Anayasası'nda üç yıl sonra değinilecek olan sosyal sağlığa yani kişinin çevresi ile bir bütün olduğunu vurgulayarak ikinci yazısına başlıyor : “Alınacak önlemlerin başında, işçinin hayat standardını, yani gündeliklerini yükseltmek gerekir”. Ülkemizde, o dönemde, çok yaygın görülen veremin, tozun ve yoksulluğun etkisiyle, Zonguldak'ta hızla yayıldığına dikkat çekiyor ve rakkamlar veriyor. Bu arada gelişmiş ülkelerdeki uygulamalardan

örnekler vererek yol gösteriyor : “Toz akciğeri, veremin akciğere yarleşmesini kolaylaştırır ve akciğer veremine adeta zemin hazırlar. Dispanser ve diğer sağlık kuruluşlarında aylık işçi muayene ve kontrollerini gereği gibi ve düzenli olarak yaptıran ülkelerde Conio- Tuberculosis daha başlangıçta tanınıp ayrılmakta ve böylece ocak içlerinde veremin yayılmasına engel olunmaktadır. Modern hijyenik koşul-

lara göre işletilen ileri ülkelerin maden ocaklarında, işçi sağlığı, sendikaların sürekli gözetiminde, sağlık sigortaları ile korunmakta ve bu hususlarda gerekli tüm tedavi ve korunma masraflarını bu kuruluşlar karşılamaktadır. Bizde bugün durum şöyledir : Maden işçisinin başlangıç halindeki akciğer veremini ortaya çıkaracak hiç bir önlem alınmamıştır. İşçimiz, bilgisiz ve görgüsüzdür. Çoğu MÜKELLEF'tir. 45 gün ocak içinde, diğer 45 gün köyünde yaşamaktadır. Ocak onun için bir külfet, bir çile doldurma yeridir. Bu münavebeli belayı bir an önce savuşturmayı iple çeker. Ocak içinde hastalansa da, alıkonulmaktan korktuğu için, her tür hastalık ve şikayetini saklamaya çalışır. Üstelik bu gibiler, ocakla köy arasında sürekli bulaşıcı hastalık ve parazit taşırlar”.

Bulaşıcı hastalıklar, savaş yorgunu ve yoksul Türk toplumunun birincil sorunlarındandır. Sabire Dosdoğru, iki yazısında bu konuyu işliyor ve maden ocaklarında en çok görülen ve uğraşılması gereken hastalıkları şöyle sıralıyor :

- Tifüs
- Çiçek
- Su çiçeği
- Kızamık
- Kabakulak
- Sıtma
- Zührevi hastalıklar (Frengi ve bel soğukluğu)
- Lepa
- Uyuz
- Bağırsak parazitleri (Kancalı kurt vb)
- Verem.

Saptanan ve tedavi edilmeye çalışılan olgulardan daha çoğunun evlerde ve köylerde saklı olduğuna değiniyor.

Fotoğraf : Erol Çatma Arşivinden

Dosdoğru'ların, Zonguldak havzasındaki sağlık sistemine olan eleştirileri çok yönlüdür ve tam bir sağlık planı özelliği taşımaktadır. Eğer havza yönetimi, insan odaklı bir yaklaşım benimsemiş olsaydı, büyük başarılar kazanmak olasıydı. Üstelik de, EKİ'nin yükselttiği bu çita, Türkiye'deki maden işletmelerine örnek olabilecekti. Bu eleştirileri şöyle özetleyebiliriz:

- Kan nakli meselesi : En geniş maden mıntıkamız olan ve iş kazalarının da en çok meydana geldiği Zonguldak kömür havzasında kan nakli meselesi henüz ele alınmamıştır.
- İçki sorunu : İçki her türden sefahat, fuhuş ve kumarın karanlık kapılarını açan bir maymuncuktur. Gelir düştükçe, içkiye katılan metil alkol artar ve ömürleri kısaltır. Ocaklarda; poryon, şef-poryon olarak çalışanlar arasında, ocak dışındaki kalifiye işçiler, memurlar arasında ve bürokratlar, yüksek-bürokratlar arasında alkol düşkünlüğü görülür. Kuşkusuz TEKEK'in bu işte önyak olması, devlet sağlık politikası açısından korkunç bir çelişkidir.
- Psikolojik durum : Beyin hijyeni açısından, yeraltı işçimizin incelenmesi, bugüne kadar hiç yapılmamıştır. Endüstri hekimliğinde Madenci Nevrozu olarak adlandırılan tablo, eksik beslenme, sinsi gaz zehirlenmeleri, karanlık, sürekli kapalılık halinden etkilenir.
- Tahlisiye : Halen havzada, gaz zehirlenmelerine karşı bir tahlisiye istasyonu vardır. Büyük maddi fedakarlıklarla meydana getirilen bu yapı, bugün, ziyaretçilerin gezdiği bir müze olmaktan öte bir işe yaramamaktadır.
- İlk yardım : Ocaklarda hekim gözetimi altında, ilkyardım istasyonlarının kurulup geliştirilmesinde de çok gecikilmiştir. Kağıt üzerinde, ocak içindeki bazı kör galeriler, işe yaramaz ambar kalıntıları ilkyardım istasyonu gibi kalemle işaretlenmiştir. Bu yalancı varoluş, büsbütün olamamasından daha tehlikelidir. Ocak içlerinde ilkyardım istasyonları, usulüne göre mutlaka kurulup, personeli yetiştirilmelidir.
- Beslenme – barınma : Maden işçilerimizin, beslenme, giyim, barınak ve temizlik meselelerine gelince, durum hiç de iç açıcı değildir. Mükellef amele (zorla çalıştırılan maden işçisi) için ocak çevresinde yaptırılan sefil bekar barakaları. Normal

Fotoğraf : Erol Çatma Arşivinden

madenci sitelerinin kurulup gelişmelerini engellemektedir.

- Çalışma süresince doğal gereksinimler : Ocaklarda her vardiya 8 saat çalışan işçinin, su içmek, büyük ve küçük su dökmek gibi doğal gereksinimlerini karşılayacağı hiçbir hijyenik başvuru yeri yoktur. Su yüzden bulaşıcı hastalıklarla yüzyüze kalmaktadırlar.
- "Sözün kısıası Zonguldak kömür havzasında işçi sağlığı tam bir keşmekeş içinde idi" (Hulusi Dosdoğru, 1/10/1945, Tan Gazetesi)

Örnek çözümlere yol açması beklenen bütün bu eleştiriler, hazımsızlık ve tepkiyle karşılanınca, ne Zonguldak havzasında ne de ülkenin geri kalan maden ocaklarında kapsamlı bir sağlık gözetimi gerçekleştirilememiştir. Aradan 70 yıl geçmiş olmasına karşın, eleştirilerin çok büyük bir bölümü bugün için de geçerlidir.

1945 SONRASI ÖZGEÇMİŞLERİ:

a) SABİRE DOSDOĞRU :

Siyasal baskılar nedeniyle hem Zonguldak'tan uzaklaşmak zorunda kalırlar; hem de Tan Gazetesi'ndeki yazılarına son verilir. Kapanana kadar bu kez Görüşler dergisine yazmaya başlar. TSEKP'nin Sendika Gazetesi'nde işçi sağlığı ve meslek hastalıkları üzerine yazılar yazar.

1945-50 arası İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Hijyen Enstitüsü'nde uzman araştırmacı ve öğretim görevlisi olarak çalışır. 1950-64 yılları arasında Adli Tıp Tahliller Şubesi müdürü olarak görev yapar. Uzmanlık alanı ile ilgili olarak çeşitli tıp dergilerinde yazıları yayınlanır.

b) M.HULUSİ DOSDOĞRU :

Siyasal baskılar nedeniyle hem Zonguldak'tan uzaklaşmak zorunda kalırlar; hem de Tan Gazetesi'ndeki

yazılarına son verilir. Kapanana kadar bu kez Görüşler dergisine yazmaya başlar. Zonguldak'taki yaşamı, duyarlı ve toplumcu kişiliği olan M.Hulusi Dosdoğru'yu siyasal hareketlerin içerisine itmiştir. 1946'da Şefik Hüsnü'nün TSEKP'sine girer; Şefik Hüsnü'nün yardımcısı olur; "İleri Demokratik Cephe"nin kurucuları arasında yer alır. 1946'da tutuklanır. Kendi deyişiyle "fişli olmak, polis kayıtlarına geçmek, ondan sonra suçsuz da olsanız, potansiyel bir tehlike olarak görülürkünü ve üzerinize kolayca suç yıkıma çalışılır". 51 tevkifatında, 6-7 Eylül olaylarında hep gözaltına alınmış, sonra salınmış. Ama muayenehanesine gelen hastalarına, üzerinde reçetesi bulunanlara baskı yapılmış. 1950'lere kadar, edebiyat alanında devrimci ürünler verenleri anımsatmak için Mehmet Kemal'in "Acılı Kuşak" ve Atilla İlhan'ın "Fedailer Mangası" olarak nitelediği adlar arasında Hulusi Dosdoğru da vardır. (2)

1939'da henüz öğrenci iken İnanç dergisini ve aynı yıl (Şehir-17 Sonat-Şiirler) adlı ilk kitabını yayınladı. Daha önceleri Servet-i Fünun-Uyanış dergisinde yazdı. Tan gazetesi, Yiğit, Yön, Ocak, And, Yeni Edebiyat dergilerinde yazıları çıktı. Çeşitli tıp dergilerinde, Sendika gazetesinde yazıları yayınlandı. 1947'de "Tedavide Son İlerlemeler" ve 1958'de "Romatizma ve Çeşitli Artritler" adlı kitapları basıldı. 1968'de "Başlangıçtan Günümüze Dünya Tiyatrosu" ve 1974'te "Batı Aldatmacılığı ve Putlara Karşı Kemal Tahir" adlı kitapları yayınlandı.

KAYNAKLAR :

- Dosdoğru S., Dosdoğru M.H. (1990) : Sağlık Açısından Maden İşçilerimizin Düny, Bugünü, BDS Yayınları.
- Çatma E. : İnsan Olmak veya Bedelli Yazılar, Demokrat Çaycuma Gazetesi, 18 Ocak 2002 (Ayrıca "Edebiyatta Zonguldak" 10 Binalı 18-18 Aralık 2010 kapsamında da sunulmuştur).

İşyeri Yatay Kayar Kapıları, Yürüyüş Yolları ve İş Güvenliği

Mustafa TAŞYÜREK*
(mustafatasyurek@fisek.org.tr)

Ay doğar bedir bedir
Yel eser ılgıt ılgıt
Sırıtır sıram sıram el kapıları
El kapıları da kölelik kapıları
Kul olur yiğit! Kul olur yiğit!

Hasan Hüseyin Korkmazgil ⁽¹⁾

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'ne göre 2013'te Türkiye'de 1235 işçi yaşamını yitirdi⁽²⁾.

Ölümlü iş kazalarına bağlı hayatını kaybeden işçiler nedeniyle **2014 yılı** iş güvenliği açısından **acı dolu bir yıl** oldu. Soma'da maden faciası, Torunlar İnşaat'ta asansör kazası, Ermenek maden faciası, onlarca inşaat kazası, tarım işçilerinin doldurulduğu otobüslerin yaptığı kazalarda yaşanan toplu ölümlerle Türkiye, felaket üstüne felaket yaşadı. Yıl boyu hayatını kaybeden işçi sayısı ülke tarihinin en yüksek ölüm rakamına ulaşarak, bin 800'ün üzerine çıktı ⁽³⁾.

Bunun üzerine Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB)'nin yasa ve yönetmelik güncellemeleri, farklı kurum ve kuruluşların **reaktif** çabaları gündeme geldi. Örneğin; İstanbul Müftülüğünün internet sitesinde yer alan ve 26 Aralık 2014 Cuma günü Camilerde okunması istenen **'Hayat, tedbir ve takdir'** başlıklı hutbede, kaza ve iş kazası denilen olayda **insan unsurunun etkin olduğu** tedbirsizliğin hatta **yasal zorunlulukların yerine getirilmeyişinin** acı sonuçları yüreğimizi yakıyor..., **"Tedbirler alınarak yapılan işlerde sorunların ortadan kalkacağı veya en azı ineneceği kuşkusuzdur"** (vb.) deniliyor(du). İş Sağlığı ve Güvenliği açısından çoğunlukla **aslında- proaktif** davranışları öneren hutbede: **"Tedbirlerde de ölçülü olmalıyız. Bu husustaki aşırılık Yüce Allah'a güveni sarsan bir davranış haline dönüşür."** ifadesine de yer veriliyor(du).

Bu ifade aslında işyerlerinde çoğu iş sağlığı ve güvenliği uzmanlarının duyageldiği; "siz bu önemleri önermekle çalışanları tembelliğe alıştırıyorsunuz, pasif davranışa itiyorsunuz, işleri yavaşlatıyorsunuz, geciktiriyorsunuz, özellikle işin maliyetlerini arttırıyorsunuz vb.. suçlamalarının ya da anlayışının –kültürel – dayanağını oluşturuyor(du) ^(4,5).

[İstanbul Müftülüğü, kentteki tüm camilerde okutulmak üzere hazırladığı **"tedbirde aşırılığın Allah'a güveni sarsacağı"** yönündeki Cuma Hutbesi'ni, **basın ve kamuoyunun eleştirilmesi** üzerine sitesinden kaldırdı ^(6,7,8).]

Albert Einstein; **"Görme ve araştırmanın verdiği zevkin, zorlama yoluyla arttırılabileceğini düşünmek büyük bir hatadır. Tam tersine, bir kırbaç aracılığıyla sürekli olarak (karnı tok olduğunda bile) yemeye zorlayarak sağlıklı bir yirtıcı hayvanın iştahını kaçırmamız mümkündür"** der⁽⁹⁾.

Madenlerde, ambarlarda / depolarda ,çoğu iş yerlerinin **giriş kapısının** hemen üzerinde **"Önce Güvenlik"** yazıldığı görülür. Peki bu giriş kapılarının kendisi yeterince güvenli mi? Tedbirlerde (önlemlerde) **yeterince ölçülü** olunuyor mu?

* Kim. Müh., İş Sağlığı+İşletme Yönetimi Bilim Uzmanı
Çalışma Bakanlığı Eski İş Güvenliği Müfettişi (1978-1985)
İş Güvenliği Uzmanı (A Sınıfı Sertifikalı)
Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Eylem Merkezi Vakfı Denetim Kurulu Üyesi

Micheal Faraday'da; **"Bilim bize hiçbir şeyi göz ardı etmememiz ve küçük ayrıntıları küçümsemememiz gerektiğini öğretir. Zira, büyük şeyler küçük şeylerden oluştuğu gibi, aslında küçük ayrıntılarda çoğu kez büyük şeyler gizlidir"** der ^(10,11).

Düşmüşüm vay, düşmüşüm ben el kapılarına

Almanya'da(ki) çöpçülerimiz için Fazıl Hüsnu Dağlarca'nın yazdığı bir şiirde;

"Sığmazken atalarımız güne, yarına,
Düşmüşüm vay, düşmüşüm ben **el kapılarına**" der ⁽¹²⁾.

El kapılarına düşmeyenlerin üzerine de, ne yazık ki kendi ülkesinde, küçük (belkide basit) önlemlerin alınmadığından (küçük şeylerin göz ardı edildiğinden), **bu konudaki önerilerin** çoğu kez (işyeri yönetimince) **aşırılık** sayıldığından kendi çalıştığı işyerlerinin (giriş) kapıları düşerek ağır yaralanmakta hatta yaşamını yitirmesine neden olmaktadır.

Birkaç örnek vermek gerekirse;

Olay 1 / Tarih: Haziran 2007

Resim 1- Raylı demir kapının altında kalarak felç olan bir çalışan^(13,14)

2007 Haziran ayında, Kahraman-maraş'da; yük indiren bir kamyonun, ..bir tekstil fabrikasının deposunun **iki tekerlek üzerinde hareket eden raylı demir kapısına** çarpması sonucu 500 kiloluk demir yığınının altında kalan ve kazadan sonra da midesi patlayan, kalın ve ince bağırsaklarında yırtılma meydana gelen H. Doğan'ın beline, üst üste geçirdiği iki ameliyatın ardından platin takıldı. Kaza sonucu **felç oldu**, yüzde 100 iş görmez raporu aldı . 2013 Şubat ayında sonuçlanan davada mahkeme, fabrika sahibinin H.Doğan'a 475 bin TL maddi ve 75 bin TL manevi tazminat ödemesine karar verdi. **Yazılı basın** "Tazminat, geriye dönük yasal faiz ve mahkeme giderleriyle yaklaşık 950 bin lirayı bulacağını **belirtti**(30.03.2013) ^(13,14).

Olay 2 / Tarih: 16.09.2011

Antalya'nın Muratpaşa ilçesinde bir nakliye firmasının deposunda çalışan M. Güvenç (59), açmak istediği 300 kiloluk demir kapının üzerine devrilmesi sonucu hayatını kaybetti.

Resim 2- Raylı demir kapıyı açarken altında kalarak yaşamını yitiren bir çalışan ^(15,16)

M.Güvenç, iş yerinde bulunan iki kapıdan birini açtı. 300 kilo ağırlığındaki diğer kapıyı açmaya çalışırken, rayından çıkan kapı Güvenç'in üzerine devrildi^(15,16).

Resim 3- Raylı kapının altında kalan işçi M.G⁽¹⁷⁾., acaba zemin uygun! olsa idi kaçabilir miydi?

Olay 3 / Tarih: 28.11.2012

Ankara'nın Şereflikoçhisar İlçesi'nde, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nın (SYDV) kömür deposunda yevmiyeli çalışan D.Erol (57), demir kapının üzerine düşmesi sonucu yaşamını yitirdi ⁽¹⁸⁾.

Resim 4 – D.Erol'un üzerine devrilen demir kapı ⁽¹⁹⁾

Erol, raylı sistemle çalışan deponun dış kapısını açmaya çalıştı. Yüksek ve ağır olan demir kapı, raydan çıkıp D.Erol'un üzerine devrildi. Kapının altında kalan ve başına aldığı darbe sonucu ağır yaralanan Erol, hayatını kaybetti ^(20,21).

Olay 4 / Tarih: 18.12.2013

Resim 5- Raylı demir kapının düşmesine ramak kala.

Resim 6- Hasarlanan kapı .

Ankara'da bir işyerinde imalat atölyesinde kaynak çalışmaları tamamlanan çelik konstrüksiyonun forklift ile çıkartılması sırasında kapıya çarpması sonucu kapının düşmesine ramak kaldı.

Olay 5 / Tarih: 06.07.2014

Üzerine demir kapı devrildi

Çerkezköy Küçük Sanayi Sitesi'ndeki bir kalıp imalat ve bakım işleri atölyesinde çalışan M.Ö'nün üstüne yüzlerce kilo ağırlığında demir kapı devrildi.

Resim 7- Çerkezköy'de M.Ö.'nün üzerine düşen kapı⁽²²⁾

İşyeri içerisinden vinç yardımı ile makine çıkarıldığı sırada vinç kapağı temas etti. Vinçin teması sonucu yüzlerce kilo ağırlığındaki demir kapı, makineyi dengede tutmaya çalışan M.Ö'nün üzerine düştü (23,24) .

Olay 6 / Tarih: 09.10.2014

Bilecik'te üzerine demir kapı düşen işçi yaralandı BİLECİK (AA) – Bilecik'in Söğüt ilçesinde, demir doğrama işletmesinde çalışan H.H. Hatipoğlu'nun (53) üzerine demir kapı düştü. Kapıda bulunan camlar, Katipoğlu'nun kolunu kesti⁽²⁵⁾ .vb..

Bu kazaları önlemek çok mu pahalı olur?

Sadece olay 1'de belirtilen iş kazası sonucu ödenen **maddi ve manevi tazminat** parası ile Türkiye'deki işyerlerindeki çoğu yatay kayar raylı kapılarda güvenlik önemini almak olasıdır. Gerçekten **"iş kazalarını önlemek ödemekten daha kolay ve daha ucuzdur"**.

İş Güvenliği Mevzuatı Ne Diyor?

Raylı kapılarda, raydan çıkmayı ve devrilmeyi önleyici güvenlik sistemi (tertibatı) bulun(durul)ur (26,27) .

Kaçış yollarında bulunan kapılar ve geçitler uygun şekilde işaretlenir. Bu kapıların yardım almaksızın her zaman ve her durumda içeriden açılabilir özellikte olması sağlanır.

Araçların geçtiği kapı ve geçitler yayaların geçişi için güvenli değilse, bu mahallerde yayalar için ayrı geçiş kapısı bulundurulur. Bu kapılar açıkça işaretlenir ve önlerinde hiçbir engel bulundurulmaz.

Mekanik kapılar ve geçitler, çalışanlar için kaza riski oluşturmayacak şekilde yapılır (27) .

İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yönetmeliklerde **genellik- le ilgili ve gerekli maddeler vardır**. Ancak yasalarımız, yönetmeliklerimiz **yoruma açık cümlelerle** herkesin ucundan tuttuğu, aslına hizmet etmeyen, adeta kişiye göre değişen kurallar bütünü gibidir.

Resim 8 : 1958 Yılında yapılan Sızır HES giriş kapısı.

Resim 9 - 1958 Yılında yapılan Sızır HES giriş kapısı. Şimdiki çoğu işyerlerindeki raylı yana kayar kapılardan daha sağlam yapılmış.

Ne Yapmalı ?

"Raylı kapılarda, raydan çıkmayı ve devrilmeyi önleyici güvenlik sistemi (tertibatı) bulun(durul)ur" ifadesinin tartışmaya yer bırakmayacak şekilde *(yürürlükten kaldırılan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü'nün maddeleri gibi)* iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yönetmeliklerle, standartlarla ya da tebliğlerle açıklanması, ilgili taraflara duyurulması gerekir.

Örneğin, bir işyerinde yukarıda belirtilen mevzuat hükmüne karşı yatay kayar (sürgülü/raylı) kapının üst tarafına monte edilen dayanıklı çelik yüzüklerin içerisinden, iki tarafı sağlam ankraj noktasına bağlanmış çelik halat geçirilmiştir. Kapı(lar)nın raydan çıktığında, düşmeden askıda kalması sağlanabilecek.

Bu önlem yeterli mi? Bir iş müfettişi yeterli bir önlem olduğunu kabul etmiştir !

Resim 10- Raydan çıkmayı ve devrilmeyi önleyici güvenlik sistemi örneği.

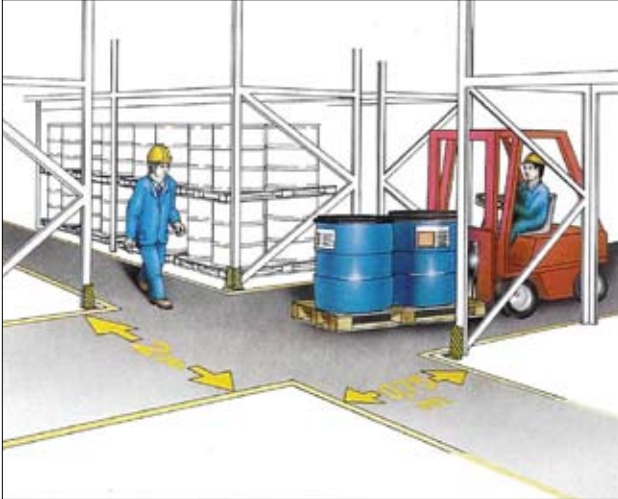

Resim 11- Raydan çıkmayı ve devrilmeyi önleyici güvenlik sistemi uygulaması.

Kapılara (ve de yayalara) araç vb. çarpmaması için ne yapılabilir?

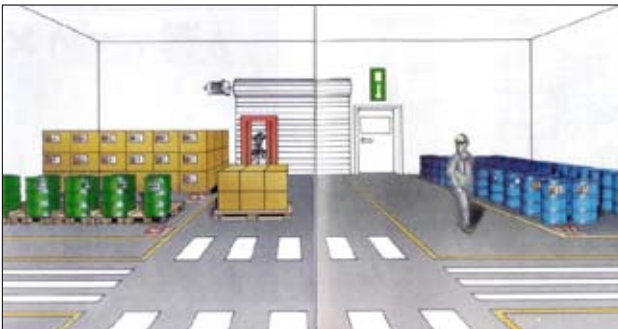
İşyerinde yayalar tarafından veya malzeme taşımada kullanılan yolların, bulunabilecek azami kullanıcı sayısına ve yapılan işin niteliğine **uygun boyutlarda olması** sağlanır ve bu **yollar açıkça işaretlenir**. Malzeme taşınan yollarda yayalar için yeterli güvenlik mesafesi bırakılır.

Araç geçiş yolları ile kapılar, yaya geçiş yolları, koridorlar ve merdivenler arasında **yeterli mesafe** bulunması sağlanır. Çalışma mahallerinde yapılan iş, kullanılan makine ve malzeme göz önüne alınarak, çalışanların korunması amacıyla **araç geçiş yolları açıkça işaretlenir** ⁽²⁶⁾.

Resim 12- İşyeri içinde araç ve yaya yürüyüş yolu örneği.

Engellere çarpma, düşme ya da nesnelerin düşme tehlikesinin bulunduğu yerler ile işletme tesisleri içinde çalışanların çalışmaları esnasında dolaştıkları bölgeler, birbirini takip eden **sarı ve siyah ya da kırmızı ve beyaz renk** şeritleriyle işaretlenir ⁽²⁸⁾.

Resim 13- İşyeri içinde araç ve yaya yürüyüş yolu.

Resim 14- Yaya yürüyüş yolunun belirtilmesi⁽²⁹⁾

Resim 15 - Yaya yürüyüş yolu⁽²⁹⁾

Resim 16- Yaya yürüyüş yolu^(30,31)

Resim 17- Yaya yürüyüş yolu^(30,31)

Araçların giriş kapılarına çarpıp çarpmaması için ne yapılabilir?

En basit önlem, araç sürücüsüne/operatöre görüş kolaylığı sağlamak için kapı girişi ve çıkışının her iki tarafına sarı, ya da sarı siyah renge boyanmış dayanıklı kenar belirteçleri (dubaları) konabilir. Bu uygulama hem kapıları, hem işyeri duvarlarını hem de araçların hasarını önleyebilir. Tabi ki **sakatlık yada ölümlle sonuçlanan (yukarıda birkaç örneği verilen) iş kazalarının (basit önlemlerle) tamamı önlenebilir(di).**

Resim 18- Araç giriş kapıları⁽³²⁾

Kaynakça

1. http://www.siiir.gen.tr/siir/r/ruhi_su_turkuleri/el_kapilari.htm
2. http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/28833/2013_te_is_kazalarinda_kac_isci_oldu_.html
3. http://www.zaman.com.tr/ekonomi_isci-olumlerinde-2014-en-aci-yil-oldu_2267205.html
4. <http://t24.com.tr/haber/camilerde-is-guveligi-hutbesi-tedbirde-asirilik-allaha-guveni-sarsar,281668>
5. <http://www.taraf.com.tr/guncel/guvenligi-hutbesi-tedbirde-asirilik-allaha-guveni-sarsar/#>
6. <http://www.demokrathaber.net/guncel/muftuluk-is-guvenligi-hutbesinden-cark-etti-h42592.html>
7. <http://www.tvvarsivi.com/istanbul-muftulugucuma-hutbelerini-is-guvenligi-ile-ilgili-bir-hutbe-hazirladi-a-26.12.2014-94875ya.html>
8. <http://www.aktifhaber.com/muftuluk-o-hutbeyi-siteden-kaldirdi-1096644h.htm>
9. <http://www.metefizik.com/index.php/anasayfa/gunun-sozu?start=30>
10. http://calismaortami.fisek.org.tr/wp-content/uploads/2011/11/calisma_ortami119.pdf
11. <http://www.metefizik.com/index.php/anasayfa/gunun-sozu?start=30>
12. http://www.siiir.gen.tr/siir/r/ruhi_su_turkuleri/almanya-da_copculerimiz.htm
13. <http://www.marashaberi.com/yasam/kahramanmarasta-is-kazasinda-felc-olan-isci-rekor-tazminat-kazandi-h2602.html>
14. <http://www.kanal46.com/haber/felc-olan-isci-550-bin-tl-tazminat-kazandi/43112>
15. <http://www.antalyahaberbulteni.com/isyerinde-feci-olum/2828/>
16. <http://www.posta.com.tr/Default.aspx?aType=HaberDetay&CatID=3&ParentCatID=&ArticleID=88126>
17. <http://www.haberdukkani.com/detay.php?id=37567>
18. <http://www.f5haber.com/sydv-nin-komur-deposunun-demir-kapisi-uzerine-dusen-isci-oldu-fotohaber-217150>
19. <http://www.f5haber.com/sydv-nin-komur-deposunun-demir-kapisi-uzerine-dusen-isci-oldu-fotohaber-217150/2>
20. <http://www.bugun.com.tr/son-dakika/sydv-nin-komur-deposunun-demir-kapisi-uzerine--haber/363722>
21. <http://www.avrupa-postasi.com/turkiye/sydv-nin-komur-deposunun-demir-kapisi-uzerine-dusen-isci-oldu--h79422.html>
22. <http://www.cerkezkoymbakis.com.tr/yerel/cerkezkoymbakis/uzerine-demir-kapi-devrildi-h9661.html>
23. <http://www.cerkezkoymbakis.com.tr/yerel/cerkezkoymbakis/uzerine-demir-kapi-devrildi-h9661.html>
24. <http://www.cerkezkoymbakis.com.tr/yerel/cerkezkoymbakis/uzerine-demir-kapi-devrildi-h9661.html>
25. <http://www.haberler.com/uzerine-demir-kapi-dusen-isci-yaralandi-6570318-haber/>
26. İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik mç35/ç
27. Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği yönetmeliği, Ek-4.A.41.a
28. Güvenlik ve Sağlık İşaretleri yönetmeliği Ek-5
29. http://www.linde-mh.com/en/main_page/news/pressreleases/pressreleases_1_1729.jsp
30. http://www.hsa.ie/eng/Vehicles_at_Work/Workplace_Transport_Safety/#sthash.ciAyrSdu.dpuf
31. http://www.hsa.ie/eng/Vehicles_at_Work/Workplace_Transport_Safety/
32. <http://www.supplychainprocurement.co.za/products/a-safe-warehouse-protection/traffic-segregation>

AZ ZAMANDA ÇOK İŞLER YAPTI

Laik Hukukun Mimarı Mahmut Esat Bozkurt*

A. Gürhan FİŞEK**

* Mart 2014'te aramızdan ayrılan dostumuz Av.Atilla Elmas, yaşamı boyunca geniş kütüphanesi ve kültürü ile ürettiğimiz bir çok çalışmada kaynak sorununu aşmamızda yardımcı oldu. Bizim için bıraktığı ve ölümünden sonra elimize geçen son dosya Mahmut Esat Bozkurt üzerineydi. Bu yazıda büyük ölçüde onun bu arşivinden yararlanılmıştır. Ona tüm katkıları için teşekkür ediyoruz. Bu yazıyı, dostumuz Av.Atilla Elmas'a, Mahmut Esat Bozkurt'un iki hayranı, Ankara Hukuk Fakültesi'nin 1938 mezunu ve 1940'lı yılların Yargıtay Tetkik Hakimi annem ile 1933'te yitirdiğimiz babası Temyiz Mahkemesi başkanlarından Ali Taha dedeme armağan ediyorum.

Yıl 1920.

Türkiye'yi çağdaşlaştırmaya, onu geriliğin zincirlerinden kurtarmaya, bağımsız ve onurlu bir ulus devlet yapmaya and içenler bir dizi devrimin hazırlığı içindeler.

Türkiye'yi çağdaş uygarlık düzeyine çıkarmaya kararlı devrimciler, bir çok cephede savaşıyorlar. Ama bunlar içerisinde üç öncelik var: Sağlık, ziraat ve hukuk.

Her bir alanda da Mustafa Kemal'in devrimci heyecanını paylaşacak önderler çıkıyor. Adalet alanında bayrağı, Mahmut Esat Bozkurt'un (1892-1943) başarıyla taşıdığını görüyoruz.

Altı yıllık Adalet Bakanlığı döneminde (22 Ekim 1924-27 Eylül 1930), Türkiye'yi demokratik, laik bir hukuk devleti yapmak kolay değildir. Bu kadar kısa bir süre içinde bir devletin temel yapı taşlarının oluşturulmasında; onun halifeliğe ve din temelli kurallara dayanan bilim dışı bir yapıdan dönüştürülmesinde baş rol oynayacak kişi için farklı özellikler gerekirdi. Bu özellikler şöyle sıralanabilir :

- Bu dönüşümden başka çare-miz olmadığına inanmış olmak (Mahmut Esat, Avrupa'daki eğitimini bırakıp memleketi Kuşadası'na dönmüş; kurtuluş savaşının ta başından beri içinde olmuş; Kuşadası-Selçuk Kuvay-ı Milliye başkanı olarak silah elde 120 kişilik bir kuvvetle düşmanla çarpışmış ve ilk TBMM'ne İzmir Milletvekili olarak gönderilmiştir). (http://tr.wikipedia.org/wiki/Mahmut_Esat_Bozkurt)

- Cumhuriyet'in kurucu önderleri ile tam bir güven ve anlayış birlikteliği içinde olmak (Bozkurt, hem Atatürk'ün hem de İnönü'nün bu hukuk mücadelesindeki desteğini sık sık anmıştır)
- Hem islam hukukunu ve hem de Avrupa hukukunu çok iyi bilmek (Mahmut Esat Bozkurt, hem Darülfünun Hukuk Fakültesi'ni, hem de İsviçre'de Fribourg Hukuk Fakültesi'ni bitirmişti. "Osmanlı Kapitülasyonları Rejimi Üzerine" başlıklı tezi ile de 1918 yılında 'en üstün onur derecesiyle' doktorasını almıştır.)

(Kemal Arı - Mahmut Esat Bozkurt Yaşamı ve Kişiliği)

- Padişahlık-halifelik düzeni içerisinde yıllarca yaşamış TBMM üyelerini gerekli kanunları çıkarmaya ikna edebilme gücü (Mahmut Esat Bozkurt, çok iyi

bir konuşmacı ve güven veren inandırıcı bir kişilikti)

- Yanlışsız ve kalıcı yasalar çıkarabilmek, adalet örgütüne güven verebilmek için güçlü bir bilimsel kişiliği olmak (1930 yılında Adalet Bakanlığı'nı bıraktıktan sonra da, ölümüne kadar, 13 yıl süresince Ankara Hukuk ve Siyasal Bilgiler Fakültelerinin en çok sevilen ve sayılan Anayasa ve Devletler Hukuku profesörlerinden olmuştur.)

*İsviçre Fribourg. 1919'lu yıllar... İsviçre'de öğrencilik yılları.
Aynı zamanda Talebe Birliği Başkanı.*

* Prof.Dr., Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Eylem Merkezi Vakfı, Genel Yönetmeni ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü - İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Mahmut Esat Bozkurt'un Adalet Bakanlığı yaptığı yıllar, Cumhuriyet'in ilk yüksek öğrenim kurumunun (Ankara Hukuk Okulu) ve en temel yasalarının çıkarıldığı dönemdir.

Bu en temel yasaların çıkarılabilmesi için, Mahmut Esat Bozkurt'un kestirme bir yol tutmaktan başka çaresi yoktu. Bu kestirme yolla ilgili gerekçesini şöyle açıklıyordu :

"Eğer hukuk reformu böyle devam edecek olursa, neticeye varmadan önce seneler geçecektir. Biz iyi ve ilmi bir hukuk koduna şiddetle muhtacız. Çok iyi kodlar mevcutken, yeni bir şey elde etmeye çaba sarfetmek suretiyle vaktimizi neden heba edelim? Ayrıca tatbikatta rehberlik edecek güzel şerhleri olmayan bir kanun mecllesinin faydası nedir ki?! Yeni bir kod için bu tip şerhler yazabilecek durumda mıyız? Biz ne lüzumlu vakte ve ne de tatbikata ait emsale sahibiz. Yapılacak yegane iş, iyi şerhleri bulunan hazır ve iyi bir kodu almak ve tam olarak onu tercüme etmektir. İsviçre Kodu, iyi bir koddur. Ben onu aktarmaya çalışacağım ... ve tamamını reye vazetmesi için Meclis'ten rica edeceğim." (Aktaran : **Gülnihal Bozkurt - Mahmut Esat Bozkurt'un Laik Hukuka Geçişte Katkıları**)

Bu temel yasalardan önde gelenlerini şöyle sayabiliriz :

- Türk Medeni Kanunu (17 Şubat 1926),
- Türk Ceza Kanunu (1 Mart 1926),
- Kabotaj Kanunu (19 Nisan 1926),
- Borçlar Kanunu (22 Nisan 1926),
- Ticaret Kanunu (29 Mayıs 1926),

Bozkurt, Kuvayı Milliye'de elde tüfek dağlarda düşmanla savaştı.

Ankara 1926... Bozkurt-Lotus davası öncesi eşi Fehda Hanım ile Ankara'daki evlerinde...

- Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu (18 Haziran 1926)
- İcra ve İflas Kanunu (18 Nisan 1929).

Türk Medeni Kanunu için yazdığı gerekçe, bir baş yapıtı değerindedir. Ayrıca Adalet Bakanlığı örgütlenmesine de çok önem verdi. Üzerinde büyük bir duyarlılıkla durduğu iki konu "teftiş" ve "temyiz"di. Adaleti halkın ayağına götürmek için mahkemeleri yeniden örgütledi. "Cezacıların Gözlüğü" olarak nitelediği Adli Tıp Kurumu'nu çağdaş bir yasaya kavuşturdu. Ceza ve tutuklevlerini çağdaşlaştırmak için programlı çalışmalar içine girdi; bölge hapishaneleri açılmasını programladı; mahkumları üretici konuma geçirecek önlemler aldı. Adliye personelinin öz-lük haklarını ve ekonomik durumlarını geliştirdi.

Mahmut Esat Bozkurt, bulunduğu her görevde "az zamanda çok işler" yapmıştır. Bunun örneklerinden biri de İktisat Bakanı olduğu dönemde (12 Temmuz 1922-27 Eylül 1923), toplanmasına önderlik ettiği 1923 İzmir İktisat Kongresi'dir. Bu Kongre, halkın en geniş biçimde temsil edilme özelliğiyle, Mahmut Esat'ın "halk" cumhuriyeti özlemini de yansıtır. İzmir İktisat Kongresi, saptamaları ve önerileri ile Türkiye'nin iktisadi geleceği üzerinde çok etkili olmuştur.

Yine İktisat Bakanı olduğu dönemde, halkın ekonomik örgütlenmesine çok önem vermiş;

- Köy bankaları projesiyle köylüleri tefecilerin elinden kurtarmayı,
- Savaş içinde ve savaş sonunda üretimi arttırmayı,
- Köylülerin ekonomik ve toplumsal durumlarını düzeltmeyi,
- Üretim araçlarını arttırmayı,
- Köyleri bayındırlaştırmayı,
- Üretim, alım ve satım kooperatifleri ve bunların kredi örgütlerini oluşturmayı hedeflemiştir.
- Ekonominin Türkleştirilmesi politikası doğrultusunda, Türkiye

Mahmut Esat Bey, üç çocuğu, Gün, Ay ve Yüksel Bozkurt ile...

Milli İthalat Anonim Şirketi'ni kurdu.

- Devletçi uygulamaları ve grevlerle verdiği destekten ötürü tepki çekti.

(Şaduman Halıcı : **Mahmut Esat Bozkurt Toplu Eserler I, Kaynak Yayınları, İstanbul 2014**)

Bir başka örnek, Lotus-Bozkurt davasıdır. Bozkurt adlı Türk gemisiyle Lotus adlı Fransız gemisinin 2 Ağustos 1926'da Ege Denizi'nde çarpışması nedeniyle iki ülke arasında çıkan anlaşmazlık çıkmıştır. Fransa, Lotus gemisi kaptanının Türkiye tarafından tutuklanmasını kabul etmemiş; olay Lahey Uluslararası Adalet Divanı'na yansımıştır. (1927). Türkiye'yi başarı bir biçimde temsil eden Mahmut Esat, davayı kazanmıştır. Bu dava, tarihçiler tarafından, Türk hukukunun ve adalet örgütünün kapitülasyonlar dönemini geride bırakarak insan ve egemenlik haklarına dayalı çağdaş hukuk düzeyine yükseldiğinin bir simgesi olarak değerlendirilmektedir.

Ankara Hukuk Okulu'nun açılışında yaptığı konuşma onun dünya görüşünü ve başarılarının sırrını ortaya koyması bakımından çok değerli bir belgedir. Konuşmasında, bu okulun kendinden öncekilerden farkını; Osmanlı ile Cumhuriyet hukukları arasındaki farkı şu şekilde açıklamıştır :

"İslam hukukunun zamanımıza kadar sürüklene sürüklene gelen en esaslı fakat en sakat ve aksak bir dayanağı vardır ki, ona arapça deyişle (Kale) derler. Güzel Türkçemize (dedi ki) diye çevirilen bu temel, yüzyıllarca ve yüzyıllarca Türk ulusunun müked-daratını ortaçağa bağladı, onu orta-

Mahmut Esat Bey bakan olduğunda 27 yaşındaydı ve ilk Meclis'in en genç bakanıydı.

Mahmut Esat Bozkurt
T.C Adalet Bakanı
Görev süresi
23 Kasım 1924 - 27 Eylül 1930

M. Esat Bey, Bakanlık'tan çekildikten sonra, İstanbul Büyükdada'daki köşkünde kendisini bilimsel çalışmalara vermişti... Oğlu Yüksel Bozkurt ile çalışma odasında...

çağda verilen kararlarla yönetmeğe etken oldu. ... (Dedi ki) deyimi, (Kale) nin kelime çevirisidir. Ancak (Kale)'nin gerçek anlamı, bilinçsiz ve anlayışsızım, ortaçağ ölümlerinin kararlarıyla yürürüm ve düşünmeğe gücüm yoktur demektir. Bunun yirminci yüzyılda açık anlamı ben yokum, ben ölüyüm demektir. ... Bugün büyük devrim liderimizin işaret ettiği yola yürümeğe çok şerefli ve çok verimli bir ilke olarak kabul eden Ankara Hukuk Okulu, geçmişten kalma ilkeleri tarihte bıraktı. (Dedi ki) (Dediler ki) ile değil, (Diyorum ki) özellikle (Türk olarak, bir insan olarak, bilinçle, anlayışla diyorum ve düşünüyorum ki) prensibini kendisine şiar edinmiş bulunuyor."

ONUN İÇİN NE DEDİLER ?(*)

"Tarih onu herkesten iyi tanıyacaktır. Türk tarihinin sonsuz Atatürk devrimlerine ayıracığı altın sayfalarından biri, kuşkusuz ki Hukuk Devrimi sayfasıdır. İşte bu sayfanın başında ki mutlu isimlerden birisi : Mahmut Esat Bozkurt. Etten kemikten olan Mahmut Esat'ı sevmiyenler olabilir. Onu unutanlar da olacaktır. Fakat devrimci Mahmut Esat'ı, Türk Medeni Kanunu'nu Büyük Millet Meclisi kürsüsünde savunan Adliye Vekili Mahmut Esat'ı Türk tarihi unutamaz.

(Şevket Memetok Bilgişin : İnkılapçı Mahmut Esat Bozkurt ve Türk Hukukunda İnkılap)

"Babam şakacı bir insandı. Anne-mi ve bizleri şakalarıyla güldürdüğü

gibi, yakın arkadaşı Şükrü Saracoğlu ile de zarif espriler yapardı. Hepimizi güldüren bu espriler, telefonda olsun, evimizde olsun, sürüp giderdi. Bunun yanında çok merhametli, hassas ve şefkatliydi. Atatürk'ün İçişleri Bakanı ve babamın yakın arkadaşlarından Şükrü Kaya'nın 1944 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde, 'Mahmut Esat Bozkurt' isimli yazısında yer alan şu sözleri çok gerçekçidir: 'Onun ruhu, vicdanı çok duyumlu ve hassastı. Bir çocuğun ağlamasını, bir hastanın inlemesini tüyleri ürpermeden dinleyemez; yokluk ve yoksulluğun önümüze serdiği acıklı manzaralara gözleri yaşarmadan bakamazdı. Acıklı ve acınacak bir hadiseyi anlatırken sesi mutlaka şefkat ve merhametle perde-lenirdi' diyordu."

(Gün Bozkurt Tekand : Babam Mahmut Esat Bozkurt)

"Mahmut Esat Bozkurt'u ... bazı memleket işlerinin ateşli ateşli konuşulduğu bir öğrenci forumunda tanıdım. Giyinişi vakur ve temiz olmakla beraber hiç de şık değildi. Tavırları o zamanki İstanbullu müşkülpesentliği-mizle taşralı damgası vurmakta gecikmediğimiz tipin ta kendisi idi.

Sonraları git gide alışıp sevdiğim, hemen su katılmamış İzmir şivesi, ilkin epeyi tuhafıma gitmişti. Fakat konuşmaya başlayınca daha doğrusu söylediği sözlerin anlamı kavranınca fikrimi değiştirmekte gecikmemiştim. Mahmut Esat, kendisiyle alay edilmesine tahammül edemeyecek kadar mağrur ve uyanık, bilgi yönünden en hazırlıksız cepheyi keşfedip derhal karşı hücumu geçmesini çok iyi bilen bir terbiyeciydi, karşıtını mat edince se-

rin kanlı, direnç gördükçe yerine göre sert ve haşın yahut alaycıydı.

Başarısızlık onda bütün dinamizmi harekete geçiren bir kaldıraç etkisi yapardı. İnandığı bir şeyi kabul ettirmek için topladığı malzemenin yetmediğini görürse, bir süre için kendi kabuğuna çekilmesini bilir; günlerce yılmadan çalışır çabalar, arar, tarar, hazırlanır ve karşıtını nerde ele geçirirse artık ona aman vermeden saldırır, mantığının haklayamadığını, daha o zamandan bileceği tatlı dili ile tamamlamaya çabalar. Yine istediğini elde edemezse, Mahmut Esat, en korkunç silahını kullanır, günlerce, haftalarca aynı araçları harekete geçirerek, yakın bazı arkadaşlarına yavaş yavaş yılmadan, üşenmeden, düşünce ve görüşlerini aktarır, istediği şekil ve rengi kıvamına getirdikten sonra tam saatinde tekrar hedefe dönerek toplu bir nevi grup ateşinden yararlanarak kesin sonuca ulaşırdı."

(Mazhar Nedim Göknil - Mahmut Esat Bozkurt)

"Cumhuriyet Halk Devleti'nin kuruluşunda, Cumhuriyet Devrimlerinin gerçekleştirilmesinde ve uygulanmasında, Mahmut Esat Bozkurt, Mustafa Kemal Paşa'nın yanındaki ikinci adamdır. Yaratıcı ve uygulayıcı bir beydendir. Mahmut Esat Bozkurt'u tam anlamıyla tanımadan ve ondan esinlenmeden kimse gerçekten cumhuriyetçi, halkçı ve devrimci olamaz."

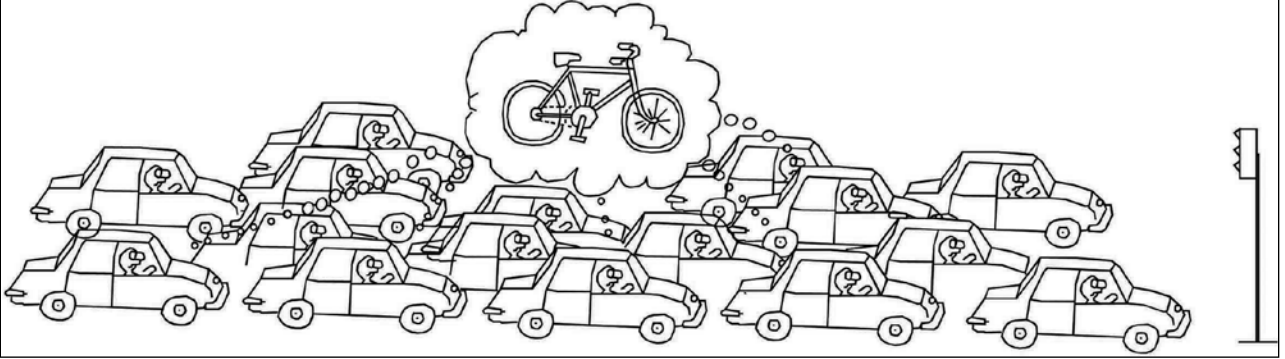
(Özdemir İnce - Mahmut Esat Bozkurt'u Anlamak (Aydınlık Gazetesi, 4 Temmuz 2014))

Fotoğraflar, **Mahmut Esat Bozkurt, Atatürk İhtilali I-II**, Kaynak Yayınları kitabından alınmıştır.

(*) Yazılanlar Av.Atilla Elmas arşivinden alınmış ve güzel Türkçemizle yeniden elden geçirilmiştir.

SAĞLIKLI YAŞAM ARAYIŞI

Cihat UYSAL(*)

Teknolojideki gelişmeler bir yandan insanları araçsız sokağa çıkamaz hale getirirken, diğer yandan buna çözüm arayışını da içinde barındırıyor. Motorlu taşıt trafiğinin yarattığı yaşamı durduran ortamı sokağa yaya çıkınca görürüz. Ben yaya erişim alışkanlığını ısrarla sürdürme çabasında olan biriyim. İstanbul'a Atatürk Havalimanı kapısının karşısındaki CNR Expo Fuarına gidenler bilir, kapı karşıya yere yaya erişimi yoktur. O nedenle, taksi ile gitmek zorundasınız. Benzeri durum içine ahtapot kolları gibi giren motorlu taşıt yolları olan bütün kentlerde geçerli. Ülkemizdeki bütün yerleşim yerlerinde zaten kaldırım, tretuvar, yaya geçidi gibi erişim öğeleri yok ya da işlemez durumda. Bu sorunların kısa sürede ortadan kalkmayacağı karmaşık bir çevreye alışmaya zorlanıyoruz. Bu olumsuzluklara karşılık bazı yenilikler de yaşamımızdaki kirliliğin boyutlarını azaltabilir. Çevremiz ile ilgili olarak umut veren gelişmelerden bazılarını paylaşmaya çalışacağım.

Teknolojide giderek yaygınlaşan yeni gereçlerden en azından can güvenliğini sağlayacak bir ortam sağlamasını bekliyoruz. Bunun önündeki en büyük engel dünyayı "pazar" olarak kullanan güçler. Örneğin, geliştirilen sayısal duyarga (dijital sensörler) ile araçların otomatik park edebilmesi pazarlanıyor. İnternette yer alan bir gösteride, araçların gidilecek yere şoförsüz gidip park etmesi görüntüleniyor. Bu yeniliklerle araçların birbirini ve yol, yapı gibi diğer ortamları tanıyarak çarpışmaları önenebilir. Özetle, araçların çarpışmasını önlemek kolaylaştı, yeter ki bunu yapmayı öngören bir kurum olsun.

Anadolu Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümünden Yrd. Doç. Dr. Serkan KIVRAK ve Doç. Dr. Gökhan ARSLAN adlı öğretim üyelerinin birlikte gerçekleştirdikleri bir çalışma geçen ay kamuoyuna duyuruldu.

Baretlere takılan sayısal duyarga (dijital sensör) yapım şantiyelerinde çalışanların riskli bölgelerde uyarılmasını sağlamasını ve izlenebilirliğini öngörüyor. Haberde deneme çalışmaları sürdürülen bu girişimin 2015 yılında kullanılabilir hale getirilmesi hedeflendiği yazılı.

Bunun dışında bina, spor yapıları, köprü, demiryolu, havalimanı, enerji santralleri... gibi yapıların durumunun izlenmesi amacı ile dünyada uygulanan izleme sistemleri ile yapılarda beklenmeyen değişiklikler gerçek zamanlı izlenebilmektedir. Söz konusu izleme sistemi YSİ, Yapı Sağlığı İzleme Sistemi (ya da SHM-Structural Health Monitoring) olarak anılmaktadır. Bu Sistem ile yapıda meydana gelen değişimlerin adeta insanların sağlık kontrolü (check-up) yaptırması gibi izlenmesini sağlamaktadır. Bu amaçla geliştirilen teknik gereçler oldukça büyük çeşitliliktedir. Deprem

gibi afetlerde özellikle iletişim yapılarının, hastanelerin ayakta kalmasının sağlanması amacı ile bu tür yapılarda da yapı sağlığının izlenmesi uygulaması öncelikli olmalıdır. Bu konuda Amerika Birleşik Devletleri hastane yapılarında yapı sağlığı izleme sistemi kurulmasını zorunlu hale getirmiştir. Ülkemizde de bu konunun Afet İşleri, Yerel Yönetimlerce gündeme alınması gereklidir ve uygulanması zorunlu tutulmalıdır.

Bir yapının davranışları, yapı elemanının taşıdığı yük, cıvata kırılması, kopması... gibi bir çok bilgi izlenebilmektedir. Bu bağlamda, İzmit Körfezinde yapılmakta olan köprüde yapının izlenmesi proje kapsamında öngörülmüş ve bazı ölçme aletleri köprü ayaklarının davranışını izlemek üzere monte edilmiştir. Darısı diğer köprü, tünel, metro gibi önemli yapılar başta olmak üzere bütün yapıların başına...

2014 - Güvercinleri Koruma Yılı

* Mimar Y. Müh.

O BİZLERDEN BİRİ

“Unutulmuş Kurtarıcı” Philipp Schwartz (1894-1978)

24 Kasım 2014'te Frankfurt'ta Goethe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde Ord.Prof.Dr.Philipp Schwartz anısına dikilen anıtın (stel) açılış töreni yapıldı. Törene Türkiye'nin Frankfurt Başkonsolosu Ufuk Ekici katılarak Ord.Prof. Dr.Philipp Schwartz'ın Türkiye için önemini şu sözlerle anlattı : Ülkemiz için de önemli bir kişilik adına düzenlenen bu etkinliğe katılmaktan hem memnuniyet hem de onur duymaktayım. II. Dünya Savaşı öncesinde ve sırasında çok sayıda Alman Musevinin ülkemize sığınmış; büyük önder Atatürk'ün daveti üzerine Prof. Dr. Schwartz ve çok sayıda Alman bilim adamının ülkemize gelerek, ülkemiz kurumlarının, üniversitelerinin yeniden yapılanmalarına önemli katkılar sağlamışlardır. Bundan dolayı kendilerine şükran ve minnet duymaktayız. (1)

Ord. Prof. Dr. Philipp Schwartz'ın kızı Dr. Susan Frenz-Schwartz

Yine bu törende konuşan Ord. Prof.Dr.Philipp Schwartz'ın kızı Susan Frenz-Schwartz konuşmasında özetle, Türkiye'de geçen çocukluk yıllarından ve ailesinden anekdotlar da anlatarak anılarını paylaşmış, birden fazla ülkede yaşamak zorunda kaldıklarından, hiçbir ülkede kök salamadığını, ancak kendisini en rahat, mutlu ve “evinde” hissettiği ülkenin de Türkiye olduğunu, kendisini Türk olarak gördüğünü, bugün farklı olmakla birlikte İstanbul'u çok sevdiğini, insanlarıyla, sıcaklığıyla, kültürü ve hayatıyla İstanbul'un Zürih ile karşılaştırılamayacak kadar güzel olduğunu, ailesinin ve diğer Yahudi bilim adamlarının sığınmalarına ve çalışmalarına olanak sağladığı için ülkemize ve insanlarına, ayrıca kendilerini davet ettiği için Mustafa Kemal

Atatürk'e minnet borçlu olduklarını vurgulamıştır.

Bu törende Ord.Prof.Dr.Philipp Schwartz, “unutulmuş kurtarıcı” temasıyla anılmıştır. Neden? Çünkü 1933 yılında, Hitler zulmünden İsviçre'ye kaçmak zorunda kaldığında, aynı konumdaki Alman bilim adamlarını örgütlemiştir. Kuruculuğunu ve başkanlığını yaptığı “Yurt Dışındaki Alman Bilim Adamları Yardımlaşma Derneği (NdWA)” aracılığıyla, yüzlerce can kaygısına düşmüş bilim insanının, yalnızca canlarını kurtarmakla kalmamış onların bilimsel etkinliklerini sürdürmelerine de olanak sağlamıştır. Bu topluluğun en büyük başarısı, “üniversite”sini kurmakta olan Türkiye Cumhuriyeti'ne zaman içinde 300 bilim insanını yerleştirmesi olmuştur.

O, Hitler zulmünden kaçanlar için bir “kurtarıcı”; genç Türkiye Cumhuriyeti için, üniversitenin kuruluşunun “olmazsa olmaz”ı; seçkin bilim insanlarının Türkiye'ye yönlendirilmesine ön ayak olan bir “önder”dir. “Yurt Dışındaki Alman Bilim Adamları Yardımlaşma Derneği (NdWA)” ile yapılan anlaşmanın bir ön koşulu olarak kendisi de Türkiye'ye gelen ve 19 yıl canla başla görev yapan Ord.Prof. Dr.Philipp Schwartz, bizden biridir. Üniversite'nin kuruluşunda harcı, her bir adımında da emeği vardır.

O, Hitler zulmünden kaçanlar için bir “kurtarıcı”dır. Bir çok örnekten yalnızca biri : “Sözleşme 7 Ekim 1933 tarihini taşıyordu ve kayıtlar, kesinlikle Prof.Dr.Philipp Schwartz'ın çabaları sonunda, Kantorowicz'in karısı, iki oğlu ve iki kızıyla birlikte toplama kampından çıkarılarak İstanbul'a getirildiğini gösteriyor.” (2) Bunun anlamı açıktır: Dünyaca ünlü dış hekimliği profesörü ölümün kıyısından dönmüş ve Türkiye'de bilimsel çalışmalarını sürdürmüştür.

Üniversite Kliniklerinin önüne dikilen üç metre yüksekliğindeki taş anıt (Bu taşın bir özelliği var. Berlin'de Yahudi soykırımını anımsatmak için labirent şeklinde çeşitli uzunluktaki taşlardan).

(Kaynak : <http://www.juedische-allgemeine.de/article/view/id/20856v=search>)

<http://www.postgazetesi.com/prof-dr-schwartz-icin-anit-dikildi/>

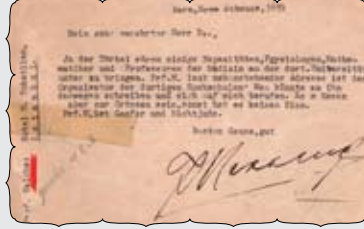
Yıl 1933. Prof.Dr.Philipp Schwartz 39 yaşında. Ankara'da Milli Eğitim Bakanı'ndan alınan bir randevuda, "Yurtdışındaki Alman Bilimadamları Acil İhtiyaç Birliği"nin Başkanı olarak, 3 bilim insanını Türkiye'nin kabul etmesini önerecek. İsviçre'deki arkadaşları, heyecan içinde bu görüşmenin sonucunu bekliyor.

Anılarında Ord.Prof.Dr.Philipp Schwartz şöyle yazıyor : "Ankara'da uzun bir masa. Masanın başında Milli Eğitim Bakanı Dr.Reşit Galip. Sağ yanında hükümetin "üniversite reformu danışmanı" Prof.Dr.Albert Malche, onun yanındaki koltuk boş bırakılmış. Masanın çevresindeki diğer koltuklara Bakanlık yetkilileri oturmuşlar.Tam saat 14.00'te salona girdiğimde, hepsi hazır, beni bekliyordu ve bana boş koltuğu işaret ettiler. Tam yedi saat, soluğumu tutmuş, Fransızca olarak yürütülen bu önemli toplantıda sorulara yanıt yetiştirmeye çalışıyordum. Ama saat 21.00'de toplantıdan çıktığımda, benden büyük bir merakla haber bekleyen İsviçre'deki arkadaşlarıma telgraf çektim : "Üç değil, otuz." Otuz sonra üçyüz oldu." (3)

Masanın başında oturan üç kişi, Reşit Galip, Prof.Dr. A.Malche ve Prof.Dr. P. Schwartz, doğmakta olan "üniversite"nin üç öncüsüydü. Ama bir süre sonra Ord.Prof.Dr. Philipp Schwartz yalnız kalacaktı; ama yılmayacaktı ve mücadeleyi bırakmayacaktı.

Henüz dersler başlamadan Milli Eğitim Bakanı Dr.Reşit Galip istifa etmek zorunda kalmıştı; bir süre sonra bu gelişmeleri protesto eden Prof. Dr.A.Malche Türkiye'den ayrılmıştı.

Üniversite Reformu'nun Yazgısını Belirleyen ve İki Öncü Arasında Bağ Kuran Mektup:

Türkçesi :

2.6.(1933), Bern

Benim Çok Değerli Doktorum,

Türkiye'de üniversitelere yerleştirmek üzere psikologlar, matematikçiler ve tıp profesörleri için açık kadrolar var. Ekte adresi olan Prof.Malche, oradaki üniversite reformunu yürütmekte. Ona yazılabilir ve benim adım verilebilir. Önerilenlerin, büyük adamlar olması zorunlu, yoksa anlamı olmaz. Profesör Malche Cenevrelî ve Yahudi değil.

Saygılarımla.

Besten Gruss

Prof.Malche
Hotel M.Tokatlian
İstanbul

"1933-34 kış dönemi yaklaşıyor- du ... Tıp Fakültesi için düzenlenmiş bir ders planı yapılması gerekiyordu. Fakat ne yazık ki tüm çabalarımız yarıtsız kalıp, yavaş yavaş silindiği gibi, bir yandan da yönetimdeki karışıklığı kamçılamak için kötüye kullanılıyordu. Morfoloji Enstitüsü'nün inşaatını bitmiş gibi gösteren açık rüşvet ve yolsuzluk olaylarına karşı takındığım tavır ve protestolarım yarıtsız kaldı. Bakan üniversiteyi ziyaret etti. Enstitünün boş koridorlarını dolaşıp saygı dolu ve çekimser istek ve şikayetleri sessizce dinledi. Ortada başvurulacak kimse

yoktu. ... Profesör Malche'nin ayrılması da benim amacımdan döndürmedi. Biliyordum ki, biri için bu reformların başarısı hayati önem taşıyordu ve bu yüzden de o zaten gerekli zamanda müdahale edecekti. İşte şimdi müdahale zamanıydı!!

Devlet Başkanı Atatürk'ü durum hakkında bilgilendirmeye çalıştım. Prof.Malche'nin gidişi genel olarak sonun başlangıcı olarak algılanıyordu. Beklendiği üzere. Cumhurbaşkanı da Malche'nin protestosundan haberdardı.

1934 Şubat sonu, Dr.Günzberg'in evinde, Cumhurbaşkanının arkadaşı ve bir çalışanı olan General Ali Fuad'a rastladım. Uzun bir sohbet sırasında, tüm deneyimlerimden bahsetmemi istedi. Onu bir hafta sonra tekrar gördüm. Neler yapılması gerektiği hakkında benim düşüncelerimi istiyordu. "Her şeye baştan başlamak" cevabını verdim.

Kış ve yaz dönemleri arasında-ki tatilde, Üniversite Rektörü ve Tıp Fakültesinin dekanı görevlerinden çekildiklerini açıkladılar. Hukukçu ve yetenekli bir yönetici olan yeni Rektör Cemil Bey, Ankara'dan reformlarla ilgili hiçbir tereddüt ve soruna göz yum-mama gibi açık ve sert bir emir alarak gönderilmişti. (Schwartz, s. 85 ve 88)

Prof.Dr.Cemil Bilsel, Ankara Hukuk Fakültesi'nin kurucu dekanı olup, 10 yıl süreyle bu görevi sürdürmüştür. Onun gelişi ile çok şey değişti ... (4)

"1934 ortalarında Dr.Gunzberg'in evinde Ekonomi Bakanı Celal bey ile randevulaşmıştık. Celal bey bana Türk ekonomisini modernleştirmek için yetenekli bir grup uzman arayışında yardım edip edemeyeceğimi sordu. (...) Bakan yapılacaklar listesini kurşunkalemle yazılı bir kağıttan okuyordu. (...) Bakanın dolaysız yoldan benimle açık konuşması, bana planları gerçekleştirmede yardımcı olacağım konusunda olan güveni beni derinden etkiledi. (...) Yıl 1934'tü. Yani Roosevelt'ten de önce Mustafa Kemal ve arkadaşları, temeli vatandaş özgürlüğüne dayanan bir devlette,

KUTU No.1 - Saptamalar :

- Üniversitenin yönetimi yetersizdir.
- Üniversitede yabancı dil eğitimi yetersizdir..
- Üniversiteye alınan öğrenci sayısı azaltılmamalıdır. Azalttıkça bunların seçimi sorunu büyümektedir. Azaltma yerine artırma durumunda alınması gereken önlemler üzerinde durulmalıdır.
- Üniversite bütçesi yetersizdir. Öğrenci katkısına başvurulmasının sağlan-dığı yarar çok azdır; ama öğrenciden "ayırımcılık" hissi ile topladığı tepki çok büyüktür. Buna yönetsel ve genel bütçe düzeyinde çözüm üretilme-lidir.
- Üniversite özerkliğinin, yalnızca üniversite yönetimini ve öğretim üye-lerini kapsadığı sanılmamalıdır. Üniversite özerkliğinin ilk ve en önemli koşulu, olgunluk sınavını kazananların, istedikleri gibi (yani özerk olarak) yüksek bilim kaynaklarına ulaşmalarının sağlanmasıdır.

KUTU No. 2 - Sonuçlar :

1933 yılında çağdaş ve yüksek donanımlı bir üniversite kurulmuştur. Ama geçen süre içinde bir yandan, yıpranmasının önüne geçilmemiş ve öte yandan çağın gerektirdiği gibi gelişmesi sağlanamamıştır. Öte yandan, 1933 yılında tasarlanan öğrenci sayısının iki katına ulaşmıştır. Üstelik, yeni yetişen öğretim elemanlarında da disiplin ve hizmet coşkusu azalmıştır.

ekonomik planlamanın önemini görmüşlerdi.” Görev 7 Aralık 1934’te tamamlanmış. (4)

“Dünya savaşından hemen önce, Avusturya ve Çekoslovakya işgal edildikten sonra ... Türk hükümeti tarafından üç kez Londra’ya gönderildim. Türk Cumhurbaşkanı, diplomatlar aracılığıyla İngiliz ve Fransız yönetimlerini, olası bir savaş tehlikesine karşı

alarmı geçirmeye çalışmıştı. Bunun yanı sıra, onların yanında olduğuna ve Almanya ile her an ilişkileri kesmeye hazır bulunduğu dair açıklama da yapmıştı (4).

Prof. Schwartz, bir yandan bu genel sorunlarla uğraşırken bir yandan da, üniversite içerisinde kurduğu Patolojik Anatomi Enstitüsü ve eğitim çalışmalarını sürdürmekteydi. Sözleş-

mede söz verildiği gibi, iki yıl içerisinde Türkçe öğrenerek derslerini Türkçe anlatmaya başladı. Türkiye’nin dört bir tarafındaki hastanelerden toplanan “materyal”ler ile açılan müzeyi geliştirerek sürdürdü. Bunlar için gereksinime duyduğu ek personeli, başarılı öğrencilerden, gönüllü öğrenci asistan olarak yararlanarak karşılıyordu (5,7).

KUTU No.3 - Öneriler :

Bugün varılan noktada yapılacaklar şunlardır:

a) Üniversiteye girmek isteyen ve olgunluk sınavını veren herkes alınmalıdır. Genç ve devrimci atılımlar içerisinde bulunan bir ülkede, ilköğretim ve lise eğitiminin geliştirilmesi yaşamsal önem taşır. Bu eğitim aşamalarından geçen, olgunluk sınavını veren öğrencilerin gereksinmesini karşılamak olmaz. **Ülkemizin**, diğerlerinden çok daha fazla aydına gereksinmesi vardır.

b) Yurtlar kaldırılmalıdır. Yurtlar için devletin ödediği parayı, öğrencilerin eline verelim; bunu bazı başarı ölçütlerine bağlayalım. Onlar kendi geleceklerinin sorumluluğunu üstleneceklerdir. Çünkü yurtlar, “sıradan bir yaşayış düzeyinin, memur zihniyetiyle bir çeşit hükümet kolektivizminin kuluçkalı”dır. Öyle ki, bugünkü uygulama, tembelliği, kabullenışı ve kurnazlığı beslemektedir.

c) Üniversite gençliğinin özgüven kazanabilmesinin ilk koşulu, aralarından bilimsel araştırma kariyerine uygun olanların, sayısı ne kadar çok olursa olsun, tümünün üniversite kadrolarına katılmasıdır. Bu sağlanamazsa, ülke değerlerini yitirir; ya yaşam onları törpüler, ya da değerlerini bilen ülkelere göçederler.

d) Askerlik sorunu: Geleneksel asker yetiştirme yöntemleri ile aydınların normal ve makul düşünce biçimlerinin bozmadan, bireysel girişim yetilerinin gelişmesi olanaklarını koruyarak çözüm bulunmalıdır. Elastik ve daha verimli bir sistem uygulanmalıdır.

e) Hükümet hala yabancı ülkelere öğrenci göndermektedir. Ya öğrenim giderlerini karşılamakta ya da döviz izni gibi oldukça pahalı bir armağan vermektedir. Onun yerine, üniversite eğitimi tamamlayanlara yurt dışı eğitiminde tanınan olanaklar genişletilmeli; ancak çok sıkı denetlenmelidirler.

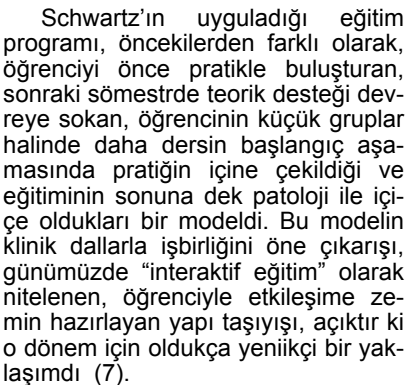
f) Öğretim üyelerinin tüm işi, öğretim ve araştırma olmalıdır. Hiçbir öğretim üyesi, öğrencisini hakir göremez, hiçe sayamaz; çünkü varlık nedeni ve gelişiminin anahtarı öğrencisidir. O, yaşamını bilime ve öğretime adanmıştır. Ancak ona yatkın bir yaşam biçimi ve sosyal güvenlik sağlanmalıdır.

Hükümet, öğretim üyelerini el üstünde tuttukça, çok daha kazançlı çıkar.

g) 1933 yılında başlanan üniversite reformu, yeniden başlatılmalıdır.

- Bugün üniversitemizde görev verilen yabancı profesörlerle, 1933 yılında göreve davet edilenler arasında büyük bir düzey farkı vardır.
- Eğer eksikler tamamlanacaksa (ya da reform yeniden başlatılacaksa), 1933’de davet edilenler düzeyinde yabancı profesörlere görev verilmelidir. Hem Türkiye’nin koşulları, bu istihdamı sağlayabilmek için daha elverişli; hem de dünyanın koşulları 35-40 yaşlarında bu nitelikte profesörleri bulabilmek için, daha elverişlidir. Böylece Türkiye, bilimsel yetilerini kanıtlamış, eylemci, yaratıcı bilim insanlarının ülkesi olabilir.

- Bir ülkenin milyonları çalışır, yorulur, eziyet çeker, özveride bulunur. Bütün bu çaba bir “üstün yetenekli” insanı ortaya çıkarmak içindir. Bu “üstün yetenek” o ülke için bir ödüldür. Herkes, onun yetişip gelişmesi için çabalar. Ozanlar, yazarlar, heykeltıraşlar, ressamalar, müzik-severler, doğayı ve insanı bize tanıtan insanlar olmasaydı, nasıl bir yaşam olurdu?
- Ama dünyaya huzursuzluk, istikrarsızlık egemen. Bu yüzden “üstün yetenek”ler kendini gizlemiş ve sinmiş durumdadır.
- Bunları bulmak ve bizim genç, güzel ve geleceğinin insanlığın en yüksek amaçlarını arayan Türkiye’ye getirmek iyi olmaz mı?
- Yabancı “üstün yetenekli gençler”in para dışında beklentileri vardır. Uyumlu ortamlarda ve koşullarda yaşamak ve çalışmak isterler. Bundan daha büyük bir kazanç olabilir mi?
- Üniversitelerin bazı kürsülerinde, sürekli görev yapacak yabancı profesörler dışında, dünyaca ünlü profesörler de zaman zaman ülkeye davet edilmelidir. Bu ünlü profesörlerce de, bir öğün kaynağı olarak algılandığı için, bu tip görevler kabul edilmektedir. Karşılığında çok yüksek ücretler de beklemeyiz. Olanaklarımız yılda 10-15 ünlü yabancı profesörü konuk etmeye yetecektir. Bu sağlanırsa, hem yurt içinde hem yurt dışında bir çekim merkezi oluşturulur.
- Üniversitemizin gelişim düzeyini ve derecesini otomatik olarak düzenleyecek ve denetleyecek mekanizmalara şiddetle gereksinme vardır. İşte bir kaç aylığına ülkemize gelen konuk “ünlü yabancı profesörler” bunu sağlayabilir.
- Bütün bu önlemler sonucunda, Türkiye de uluslararası bilim akımlarına önemli bir özne olarak katılacak ve ilk zamanlarda belki yalnız alıcı olarak görev yapacak olan ülkemiz, kısa bir zaman sonra uluslararası bilim yaşamı için, vazgeçilmez verici bir özne olacaktır. Türkiye’nin bilime karşı göstereceği içten saygı sayesinde, burada toplanacak dünyanın “seçkin” bilim insanları, Türk gençliğindeki “kıfayetsizlik hissi”nin giderilmesine; “özgüven”lerinin güçlenmesine ve gerçek bir ülkü doğrultusunda gelişmesine katkıda bulunacaktır.
- Bugün bir başka açığımız teknisyen konusunda. Teknisyenler olmadan, üniversitenin düzeyini yükseltmemiz olanaksızdır. Ama üniversitelerdeki personel ücret politikası yanlıştır; değerli elemanların tutma olanağı yoktur. Önce yabancı teknik elemanlarla hizmeti desteklemelidir. Ancak, ondan sonra, kurulacak teknisyen okullarında çok yetkin yardımcı elemanlar yetiştirme olanağı bulunabilecektir. Yeter ki, onlara layık oldukları ücretler verilsin. (8)

28 Nisan 1948'te Türkiye Cumhuriyeti uyuşuna geçti. Schwartz, isteklerini ve gördüğü yanlışlıkları ya da başarıları mutlaka raporlar halinde üniversite yönetimine duyururdu. Söz-

- Pathologia Anatomia, 1939
- İltihap
- Selim ve Habis Uurlar
- Hemoblastozlar
- Genel Histopatoloji
- Özel Histopatoloji
- İnsan Akciğer Veremi Bilgisine Giriş, 1940
- Otopsi Tekniği, (R. Rössler ve M. Yenerman ile), 1944
- Tüberkülozun Başlangıç Devrinde Reenfeksiyon, 1949.

İKİ DAKİKA DÜŞÜN

İş Sağlığında Dört Yönetmelik ve İşyerinde Doktor

A. Gürhan FİŞEK*

İşveren, işyerindeki sağlık ve güvenlikten tümüyle sorumludur. Bu sorumluluk hiç bir şekilde devredilemez. Ama bu her şeyi, işverenin bilmesi ve uygulaması anlamına da gelemez. Sözgelimi, işçilerin sağlık durumlarının gözetimi için, "tıp öğretimi" gerektiğine göre, bunun için bir yardımcı tutması zorunludur. İşte işyeri hekimliği bu zorunluluktan doğmuştur.

İşyerlerinde işyeri hekiminin, işverene yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde yardımcı olması konusu değerlendirirken üzerinde durulması gereken "olmazsa olmaz" özellikler şunlardır :

- Doktorun nitelikleri
- Doktorun mesleki bağımsızlığı ve iş güvencesi
- Görevlerini yerine getirirken yapması gereken uygulamalar
- İş sağlığı hemşiresinden yararlanma
- Doktorun görevini yerine getirirken yapacağı işbirlikleri
- Denetimi.

Doktorun nitelikleri : İşyerlerinde karşılaşılabilecek sağlık sorunları, her doktorun bilebileceği özellikte değildir. Onun için de, "iş sağlığı" ayrı bir bilim dalı olarak ilan edilmiştir. İş sağlığı güvenliğinin çok bilimli oluşu da, işyeri hekimine, iş hukukundan çalışma ilişkilerine, teknik güvenlikten sosyal hizmetlere kadar bir çok özel alanda bilgi verilmesini zorunlu kılar. Buna karşın bir çok tıp dalında bunları doktorun bilmesi beklenmez.

Doktorun mesleki bağımsızlığı ve iş güvencesi : Bu bilgi donanımına sahip ve hizmet sunduğu insan için, gereken her şeyi yapması gerektiği bilinciyle yetiştirilen doktorun engellenmesi düşünülemez. Ama, işverenin birincil sorumlu olarak görülmesi ve işyeri hekiminin patronu olarak kendisini algılaması, bunun gerçek olmasına yol açmaktadır. Burada doktorun mesleki bağımsızlığının karşısına iş güvencesinin yokluğu çıkmaktadır.

Görevlerini yerine getirirken yapması gereken uygulamalar : Bu uygulamaların, bir liste halinde sunulması, doktorun,

- Yapacaklarının en az sınırını görmesine olanak verir.
- İşverenle çatışması söz konusu olursa, ona savunma olanağı verir.
- Denetimde dikkat edilmesi gereken konuları açığa kavuşturur.

Sözgelimi, hasta olsun olmasın, tüm işçilerin, periyodik olarak sağlık kontrolünden geçirilmesi tüm listelerde bulunur. Bunun çeşitli yardımcı inceleme yöntemleriyle (akciğer filmi vb) desteklenmesi söz konusu olabilir. Burada işverenin işçisini göndermemek gibi bir seçeneği olamaz. Denetimlerde de bu muayenelerin yapılıp yapılmadığı aranır.

İş sağlığı hemşiresinden yararlanma :

Uluslararası belgeler, iş sağlığı hizmetini bir ekip hizmeti olarak tanımlamaktadır. Gerçekten de doktorun tek başına hizmet vermesi, beklenmemelidir. Toplum hekimliği yaklaşımı, özellikle koruyucu hekimlik çalışmalarında, doktor dışında bir çok sağlık meslek elemanının devreye girerek verimi yükselteceğini söylemektedir. Bunların başında da iş sağlığı hemşireleri gelmektedir. İş sağlığı güvenliği mevzuatımız uzun yıllardır işyerlerinde hemşire (veya sağlık memuru) istihdamını zorunlu kılmıştır.

Yeterince denetlenmemiş olsa da, alanda, sıklıkla bu meslek elemanlarına rastlanmaktadır.

Doktorun görevini yerine getirirken yapacağı işbirlikleri : Sağlam kişilerle çalışmanın en zor yanı onlara olası sağlık tehlikelerine karşı alınacak önlemleri benimsetmek ve uygulamaktır. Sözgelimi, hijyen kurallarına uymak – yemeğe otururken ya da tuvaletten çıkarken mutlaka ellerini sabunla yıkamak gibi. Bunun gibi basit önlemler, yalnızca "bildirerek" çözülemez. Bunun için, işçi önderlerinden sendikacılara, üretim mühendislerinden işyeri hemşirelerine ve işverene kadar geniş işbirlikleri gerekebilir. Onun için doktor, tüm çalışmalarında, işbirliği yaptığı bu kesimleri aydınlatmak ve desteklerini beklemek zorundadır.

Denetimi : İşyeri hekiminin görevlerini yerine getirmesindeki en büyük destekçisi, bağımsız denetçilerdir. İşverenden bağımsız olan ve tıp bilgisi olan denetçiler, onun yapamadıklarını

TABLO : 1

Ülkemizde Çıkarılmış Dört Yönetmelikte ve Uluslararası Belgelerde İşyeri Hekiminin Değerlendirilmesindeki Olmazsa Olmaz Özellikler

OLMAZSA OLMAZLAR	ILO-C.161 ILO-R.112	YÖNETMELİKLER			
		1	2	3	4
Doktorun nitelikleri	5	3	3	3	3
Doktorun mesleki bağımsızlığı ve iş güvencesi	5	4	2	2	2
Görevlerini yerine getirirken yapması gereken uygulamalar	5	5	5	5	5
İş sağlığı hemşiresinden yararlanma	5	3	4	1	1
Doktorun görevini yerine getirirken yapacağı işbirlikleri	5	5	0	0	0
Denetimi.	4	5	0	0	0
TOPLAM PUAN	29	25	14	11	11

- Her bir yönetmelikte yer alan "olmazsa olmaz" özelliğe verilen önemin, beş üzerinden değerlendirilmesi.

- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Sözleşme ve Tavsiye Kararları :

1. ILO C.161 : İş Sağlığı Hizmetlerine İlişkin Sözleşme (R.G. : 13 Ocak 2004 / 25345)

2. ILO R.112 : İşyerlerinde İş Sağlığı Hizmetlerine İlişkin Tavsiye Kararı (3 Haziran 1959)

(NOT: Bir bütün oluşturdıkları için tek sütunda değerlendirilmişlerdir.)

- Yönetmelikler :

1. İşyeri Hekimlerinin Çalışma Şartları ile Görev ve Yetkileri Hakkında Yönetmelik (R.G. : 4.7.1980 / 17037)

2. İşyeri Sağlık Birimleri ve İşyeri Hekimlerinin Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik (R.G. : 16.12.2003 / 25318)

3. İşyeri Hekimlerinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik (R.G. : 27.11.2010 / 27768)

4. İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik (R.G. : 20.7.2013 / 28713)

* Prof.Dr., Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Eylem Merkezi Vakfı, Genel Yönetmeni ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü - İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

TABLO : 2

Ülkemizde Çıkarılmış Dört Yönetmelikte ve Uluslararası Belgelerde
İşyeri Hekiminin Değerlendirilmesindeki
Olmazsa Olmaz Özelliklerin Dayandığı Sözleşme-Yönetmelik Maddeleri

OLMAZSA OLMAZLAR	ILO- C.161	ILO- R.112	YÖNETMELİKLER			
			1	2	3	4
Doktorun nitelikleri	m.11	m.16	m.6	m.18	m.23	m.7
Doktorun mesleki bağımsızlığı ve iş güvencesi	m.10	m.15	(-) m.7	m.25 (-)	m.36 (-)	m.42 (-)
Görevlerini yerine getirirken yapması gereken uygulamalar	m.5	m.8	m.4	m.22	m.15	m.9
İş sağlığı hemşiresinden yararlanma	m.11	m.17	m.9	m.27	m.19	m.14
Doktorun görevini yerine getirirken yapacağı işbirlikleri	m.9	m.22	m.13	(-)	(-)	(-)
Denetimi.	m.16	m.25	m.12	(-)	(-)	(-)

• Yan sayfadaki Tablo 1’de verilen notların izlenmesinde yol gösterici olması bakımından ilgili yasal dayanak verilmektedir.

saptayarak, yolunu açar. Böylece işverenin onu engellemesinin önüne geçer. Denetçilerin doktor olmaları gereklidir; çünkü, hekimlerin mesleki denetiminin eş değer eğitimden geçmiş kişilerce yapılması zorunludur.

İşyeri hekimliği uygulamasına yön veren, bugüne kadar, dört yönetmelik çıkmıştır. Ne yazık ki, yukarıda saydığımız “olmazsa olmaz”ları karşılama konusunda, iyiye doğru bir gidiş görülmemektedir.

Tablo incelendiğinde, uluslararası standartlara en çok yaklaşan yönetmeliğin, 1980 tarihli ilk yönetmelik olduğu görülmektedir. Bu dönemde, Çalışma Bakanlığı’nda 8 hekim iş güvenliği müfettişi çalışıyordu ve İSGÜM’ün başında doçent düzeyinde bir tıp fakültesi öğretim üyesi bulunuyordu. Doğallıkla, bu insan gücü, yönetmeliğin içeriğini etkilemiştir. Ancak bu Yönetmelik, TİSK’in danıştaya dava açması ve ilk adımda yürütmeyi durdurma kararı çıkması dolayısıyla (sonradan başvuru reddedildi) uzun süre unutuldu. 7 yıl sonra Türk Tabipleri Birliği’nin “iş hekimliği sertifika uygulaması” ile anımsandı ve büyük ölçüde yaşama geçirilebildi.

Yine tablo incelendiğinde, 2003 yılından sonra çıkarılan üç yönetmelikte, işyeri hekimliğinin olmazsa olmaz özelliklerinde büyük bir kayıp göze çarpmaktadır. Bu da doğaldır. Çünkü bu dönemde, ÇSGB’de bir hekim müfettiş ve İSGÜM’ün başında bir maden mühendisi ve çalıştırdığı iki pratisyen hekim vardı. Bunların yönetmelik çalışmalarına katıldıklarına ilişkin hiç bir duyum alınmamıştır.

Kayıp şu “olmazsa olmaz özellikler”de görülmektedir :

- Doktorun mesleki bağımsızlığı ve iş güvencesi

- İş sağlığı hemşiresinden yararlanma
- Doktorun görevini yerine getirirken yapacağı işbirlikleri
- Denetimi.

Doktorun mesleki bağımsızlığı ve iş güvencesi : Doktorun işini tam bir mesleki bağımsızlık içinde yapması gerektiği tüm yönetmeliklerde (birincisi dışında) vurgulanmaktadır. Ona kimse karışamaz, emir veremez denmektedir. Ama doğru bildiğini yaptığı için, işine son verilmesinin önüne de engel konulmamıştır (birincisi dışında). Şöyle ki, 1980 tarihli birinci yönetmelik, hekimlerin göreve atanmasında, Türk Tabipleri Birliği’ni devreye sokmuştur. Bir meslek örgütünün, üyesi üzerindeki gücünü de gözönüne alırsak, bu çok önemli bir “iş güvencesi” adımıdır. Nitekim, ileriki yıllarda, uygulamada da, bu öngörünün gerçekleştiğini görmekteyiz.

İş sağlığı hemşiresinden yararlanma : Çağdaş hemşirelik biliminin ilkelerinden, iş sağlığı alanında yararlanılması çok önemlidir. Ülkemizde bu konuyla ilgilenen bilim insanları olması da büyük bir kazanımdır. Çünkü iş sağlığı hemşiresi, ayrı bir mesleki kişiliği olan ve işyeri hekiminin “yardımcısı” olarak tanımlanmanın çok ötesinde işlevi olan bir ekip elemanıdır. Bu anlayış, 2003 tarihli ikinci yönetmelikte yakalanmıştır. Ancak daha sonra tamamen unutulmuştur.

Doktorun görevini yerine getirirken yapacağı işbirlikleri : İş sağlığı güvenliği çok bilimli ve toplumun tüm kesimlerini ilgilendiren bir konudur. İşyeri hekimini görevini yalnızca “sağlık gözetimi”nden sorumlu kişilerle görüşerek yürütmez. Mühendisinden işçi önderine, işvereninden sosyal görevlisine kadar ekibin tüm üyeleriyle etkileşerek;

onlara öğretmek ve onlardan öğrenerek “görevini yerine getirir”. Bu geniş açılı yaklaşıma, yalnızca 1980 tarihli birinci yönetmelikte rastlanmaktadır. Uluslararası belgelerin (ve bu arada AB direktiflerinin) ısrarla üzerinde durduğu katılım konusu, özellikle de işyeri hekiminin işçilerle teması, 2003 sonrası yönetmeliklerde önemsenmemiştir.

Denetimi : İşyeri hekiminin mesleki denetimi olmazsa, hem kendisini geliştirmesi söz konusu olamaz; hem de işverene götürdüğü öneriler kuvvet kazanmaz. Bu bakımdan mesleki konulara hakim kişilerce denetlenmesi ve çalışmalarının desteklenmesi gerekir. 1980 tarihli yönetmelik bu konuda “uluslararası belgelerdeki” esnekliği de aşarak, “işyeri hekiminin, hekim iş güvenliği müfettişlerince denetlenebileceği” hükmünü getirmiştir. Bu oldukça doğru, ama ÇSGB yetkililerince yaşama geçirilmemiş bir konudur. Nitekim 2003’ten sonra bu hüküm kaldırılmış ve tüm müfettişlerin işyeri hekimini denetleyebileceği yaklaşımı benimsenmiştir. Bu da uygulamada son derece kısır ve başarısız bir görüntünün ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Sonuç olarak, 2015 başında işyeri hekimliği alanındaki tüm kazanımlarımızı yitirmekte olduğumuzu söyleyebiliriz. ÇSGB’nin, mevzuat ve uygulama düzeyinde iş güvenliği uzmanlarına ve belgelerin düzenli tutulmasına önem vermesi uygulamayı zayıflatmaktadır. Hekimlerin, iş sağlığı alanındaki rolünün küçümsenmesi, hekimler arasında da konunun albenisini yitirmesine neden olmuştur. Doktor olmadan uygulama olmaz. Çünkü insanı gören ve insanın da güvenmeye hazır olduğu kişi doktordur. Kendi doktor, kendisinin dışındakilerle de çalışmayı ve dayanışmayı öğrenmelidir.

Halâ ülkemizde yılda beklenen 80.000 meslek hastalığı olgusuna karşın 500 olgu yakalanabilmekte; meslek hastalıkları hastaneleri yetersizlik bağtağında çırpınmaktadır. Üniversitelerde iş sağlığı ihtisası hala verilmemekte; bilimsel araştırmalar yapılmamaktadır. ÇSGB’de hekim iş müfettişi sayısı hala bir ile sınırlanmıştır. Özel kurslara giderek “işyeri hekimliği” sınavlarına giren, doktorların başarı grafiği çok düşüktür; ama bu eğitim sisteminin başarısı hiç sorgulanmamaktadır.

Hızla 1980 yılında çıkarılan birinci yönetmeliğin yaklaşımına geri dönüşmeli ve bu yönetmelikte olduğu gibi Türk Tabipleri Birliği’nin hekim “mesleki bağımsızlığını ve iş güvencesini” denetlemesine olanak veren mevzuat çıkarılmalıdır. İş sağlığı güvenliği yönetim ve denetiminin ÇSGB tekelinden çıkarılarak, tüm toplum kesimlerinin katıldığı idari ve mali yönden özerk bir kuruma devredilmesi sağlanmalıdır

İş Hukuku

İş Hukuku
Prof.Dr.Sarper Süzek
Beta Basım, Eylül 2014
10.Baskı

İş hukuku, başkasına bağımlı olarak veya başkasının organizasyonuna girmek suretiyle yapılan iş nedeniyle ortaya çıkan hukuki ilişkileri düzenler. Ancak iş hukuku, kural olarak, tüm bağımlı çalışanların değil, bunlardan iş (hizmet) akdine (sözleşmesine) dayanarak çalışan işçilerle onları çalıştıran işverenlerin ilişkilerini düzenleyen bir hukuk dalıdır. Bazı yönleriyle, kamu çalışanları da, iş hukukunun şemsiyesi altına girerler. (S.Süzek, 2014).

İş hukuku, çalışma yaşamının "olmazsa olmaz" bir konusudur. İş ile

ilgili hangi konuya el atsanız, mutlaka iş hukuku ile bir köprü kurmak zorundasınız. Onun için de çalışma yaşamının birbirinden ilginç ve derin konularını öğrenmek isteyen bir kişinin ilk öğrenmesi gereken alan, "iş hukuku"dur. Ama bu bizde yanlışlıkla, hukuk dışındaki alanların gereksiz olduğu izlenimini de yaratmamalıdır.

İş hukukunu öğrenmeye girişenlerin ilk karşılaştıkları şaşırtıcı olgu şudur : Hukuk dalları arasında, kişiler arasında eşitsizliği savunan tek hukuk dalı iş hukukudur.

İş hukukunu öğrenmeye başlayanların unutmaması gereken bir konu daha vardır: Yasa metinleri kadar Yargıtay Kararları da, vazgeçilmez bir birikim oluşturur; öğrenilmelidir.

İş hukuku dinamik bir alandır. Yaşamın getirdikleri ve götördükleri, her dem, insan ilişkilerini düzenleyen kuralların gözden geçirilmesini zorunlu kılar. Onun için de, yasa, tüzük, yönetmelikler sıklıkla değiştirilebilirler. Ayrıca çalışma yaşamını yakından etkileyen güçler dengesi de zaman zaman yasal düzeye yansarak değişikliklere yol açar. Bu dinamik yapı, iş hukukunu öğreten kitapların da, sık sık yenilenmesini zorunlu kılar. Elimizdeki kitap, 10.baskısını yapmış. İlk baskısı 1992 yılında yapıldığına göre 22 yılda 10 kez gözden geçirilmiş ve yenilenmiş demektir.

Bu yüzden bunca emek harcıyıp, kitaplarını güncel tutan Prof.Dr.Sarper Süzek'i candan kutluyoruz. Yazar çalışkanlığı, titizliği ve öğrenci yetiştirmedeki ustalığı ile her zaman el üstünde tutulmuş ve kendisine değerlilik gösterilmiştir.

Prof.Dr.Sarper Süzek, Galatasaray Lisesi'ni ve ardından Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirmiştir. 46 yıldır iş hukuku ile uğraşmaktadır. Bu sürenin

kırk yılını Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde (1968-2008), emekliliğini izleyen son 6 yılını ise Atılım Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde tam zamanlı olarak geçirmiştir.

10.Baskısı yapılan İş Hukuku kitabı, iki kitap, altı bölüm ve 1.026 sayfadan oluşmaktadır. İskeleti aşağıdaki gibidir :

1. Kitap : Genel Esaslar

1.Bölüm : İş Hukukuna Giriş

2.Bölüm : Temel Kavramlar

2. Kitap : Bireysel İş Hukuku

1. Bölüm : İş Akdi

2. Bölüm : İş Akdinden

Doğan Borçlar

3. Bölüm : İş Akdinin Sona Ermesi

4. Bölüm : İşin Düzenlenmesi.

İşin düzenlenmesi bölümünün içinde yer alan "iş sağlığı ve güvenliği" alt bölümü 72 sayfadan oluşmakta; yeni yeni bu alana giren iş güvenliği uzmanları ve işyeri hekimleri için temel bir kaynak niteliği taşımaktadır. Kanımızca, teknik kökenli bu görevlilerin, İş hukukunu Prof.Dr.Sarper Süzek'ten öğrenmeleri çok yararlı olacaktır. Çalışma yaşamını denetlemekle görevli Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iş müfettişlerinin görevlerini daha etkin yerine getirmeleri için de bu kitap önemli bir kılavuz olacaktır.

<http://iscider.org/wp-content/uploads/2013/10/demire-%C5%9Fekil-11.jpg>

<http://devrimciproletarya.net/wp-content/uploads/2011/02/cocuk-isci2>

İKİ DAKİKA DÜŞÜN

Tehlikeyi Tanıyalım

Çekilebilir Makaslı Platform'da Çalışma

Mustafa TAŞYÜREK*
(mustafatasyurek@fisek.org.tr)

Durum: Üç işçi çekilebilir makaslı platform üzerinde oksijen yakıt ile (oksijen& Propan/LPG) çelik konstrüksiyonların kesme işlemlerini yapmaktadır.

İşçilerin bu çalışmalar sırasında karşılaşılabileceği tehlikeleri tanımlayabilir misiniz ?

Neler Olabilir ?

1. Kesme işlemi sırasında yayılan kıvılcıklar platform üzerinde bulunan üç çalışanda ciddi göz yaralanmalarına, yüz ve cilt yanıklarına neden olabilir.
2. Platform üzerine kaldırma kapasitesinden fazla yük bindirmek (çalışanlar+kesilen çelik profiller) platformun devrilmesine, dolayısıyla çalışanların ağır yaralanmasına neden olabilir.
3. Oksijen ve yakıt hortumlarının **(ikisinin de aynı renkte olması nedeni ile)** yanlış bağlanması durumunda; şalomalarda yanıcı ve yakıcı gazlar şalomanın içine karıştığı için şaloma içinde yanma veya patlama daha kolaylıkla oluşabilir.
4. Alev geri teperek hortum patlama ve yangınlarına, tüp patlama ve yangınlarına neden olabilir.
5. Kesilen çelik profiller düşerek oksijen vanasının (valfinin) kırılmasına, oksijen tüpünün basınçla fırlamasına ve civarda bulunan diğer çalışanları ağır bir şekilde yaralanmalarına neden olabilir.
6. Dökülen, saçılan kıvılcıklar aşağıda yakıt ve oksijen hortumunun yanmasına, delinmesine ve içindeki gazın tutuşmasına neden olabilir.
7. Kesilen çelik konstrüksiyon parçaları el ve cilt yanıklarına, düşmesi durumunda uzuv yaralanmalarına neden olabilir.
8. Platform üzerinden, güvenli olmayan bir pozisyonda çalışma yapılırken yüksekte düşme(ler) olabilir.
9. Saçılan kıvılcıklar yaklaşık 11m'lik yatay ve dikey mesafe içinde yanıcı bir madde var ise onların tutuşarak yanma veya patlamalarına neden olabilir.

> Yanıtı 19. sayfada

* Kim. Müh., İş Sağlığı+İşletme Yönetimi Bilim Uzmanı
Çalışma Bakanlığı Eski İş Güvenliği Müfettişi (1978-1985)
İş Güvenliği Uzmanı (A Sınıfı Sertifikalı)
Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Eylem Merkezi Vakfı Denetim Kurulu Üyesi

ÇALIŞMA ORTAMI DERGİSİ BİLİMSEL DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Ahmet MAKAL
Prof. Dr. Ali Esat KARAKAYA
Prof. Dr. A. Gürhan FİŞEK
Mak. Y. Müh. Aykut GÖKER
Prof. Dr. Aysen BULUT
Mim. Y. Müh. Cihat UYSAL
Dr. Engin TONGUÇ
Jeom. Erdoğan BOZBAY
Prof. Dr. Ferhunde ÖZBAY
Doç. Dr. Gülbiye YENİMAHALLELİ YAŞAR
Prof. Dr. Güler Okman FİŞEK
Prof. Dr. Hamit FİŞEK
Prof. Dr. İsmail TOPUZOĞLU
Prof. Dr. İsmail ÜSTEL
Dr. Ecz. Leyla ÜSTEL
Prof. Dr. Mesut GÜLMEZ
Prof. Dr. Muammer KAYAHAN
Prof. Dr. Müge ERSOY KART
Mümtaz PEKER
Prof. Dr. Murat DEMİRCİOĞLU
Kim. Müh. Mustafa TAŞYÜREK
Prof. Dr. Necati DEDEOĞLU
Prof. Dr. Nevzat ÖZGÜVEN
Oya FİŞEK
Prof. Dr. Sarper SÜZEK
Yrd. Doç. Dr. Taner AKPINAR
Yrd. Doç. Dr. Umur AŞKIN
Prof. Dr. Yasemin GÜNAY BALCI
Prof. Dr. Yıldız TÜMERDEM

ÇALIŞMA ORTAMI DERGİSİ BİLİMSEL DANIŞMA KURULU'NUN YİTİRDİĞİMİZ AMA HEP ARAMIZDA OLAN ÜYELERİ

Doç. Dr. Ömer Tunç SAVAŞCI
Prof. Dr. Cahit TALAS
Prof. Dr. Kurthan FİŞEK
Prof. Dr. Alpaslan IŞIKLI
Tuncer UÇAROL

İÇİNDEKİLER

- **ÇOCUK HABER**
Eğitimin Zulmü Altındaki Çocuklar... 2
Taner AKPINAR
- **ANIMSA**
Toplum Hekimliğine Gönül Verenler-17 :
Zonguldak Gerçekleri Sabire ve Hulusi Dosdoğru 4
- **İŞ SAĞLIĞI GÜVENLİĞİ**
İşyeri Yataç Kayar Kapıları, Yürüyüş Yolları ve İş Güvenliği 7
Mustafa TAŞYÜREK
- **ANIMSA**
Az Zamanda Çok İşler Yaptı :
Laik Hukukun Mimarı Mahmut Esat Bozkurt 12
A. Gürhan FİŞEK
- **ÇEVRE**
Sağlıklı Yaşam Arayışı 15
Cihat UYSAL
- **ANIMSA**
O Bizlerden Biri :
"Unutulmuş Kurtarıcı" Philipp Schwartz (1894-1978) 16
- **İŞ SAĞLIĞI GÜVENLİĞİ**
İş Sağlığında Dört Yönetmelik ve İşyerinde Doktor 20
A. Gürhan FİŞEK
- **KİTAP TANITIMI**
İş Hukuku 22
- **BULMACA**
İki Dakika Düşün: Tehlikeyi Tanıyalım :
Çekilebilir Makaslı Platform'da Çalışma 23
Mustafa TAŞYÜREK

İŞ SAĞLIĞI GÜVENLİĞİ

<http://www.isguvenligi.net>
<http://www.osgb.fisek.com.tr>

- **Sahibi:** Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Eylem Merkezi
Vakfı Adına
A. Gürhan FİŞEK (e-posta: agf@fisek.org.tr)
- **Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:**
A. Gürhan FİŞEK (e-posta: agf@fisek.org.tr)
- **Yönetim Yeri:** Selanik Cad. Ali Taha Apt. 52/4
Kızılay 06650 ANKARA (e-posta: bilgi@fisek.org.tr)
Tel: 0312 419 78 11 • Faks: 0312 425 28 01 - 395 22 71
- **Web sayfası:** www.fisek.org.tr
- Çalışma Ortamı Dergisi'nde yayınlanan yazılar,
resimler kaynak gösterilerek kullanılabilir.
- Bu dergide yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.
Bu bir HAKEMLİ dergidir.

- Çocuk Dostu'muz olanlara dergi ve kitaplarımız
düzenli olarak gönderilmektedir.
Sizleri de Çocuk Dostu'muz olarak görmek isteriz.
- Çalışma Ortamı Dergisi iki ayda bir yayınlanır.
(Yerel Süreli Yayın)
• ISSN 1302-3519
- Sayı: 138 • Ocak - Şubat 2015
• Ücretsizdir
- **Yapım ve Basım:** Büyük Anadolu Medya Grup
İstanbul Cad. Elif Sk. Sütçü Kemal İşhanı No:7/188
İskitler 06060 ANKARA
Tel: 0312 384 30 70 (Pbx) • Fax: 0312 384 30 57
Baskı Tarihi : Ocak 2015